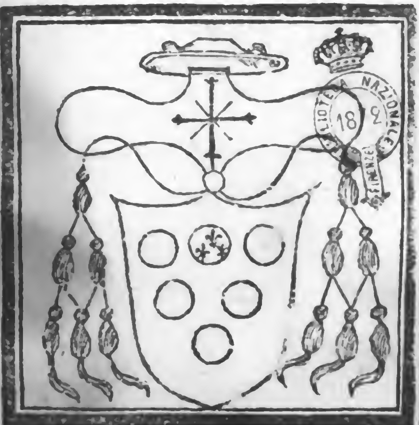
F. MICHAELIS DE PETRASANCTA ORDINIS PREDICATORUM DE OBSERUANTIA:...

Michele Petrasanta

Digitized by Google

F. Michaelis de Petraſancta ordinis Predicatoꝝ de obſeruantia: Artiũ ꝛ ſacre Theologie doctoris clariſſimi Regentis ſtudij in cõuentu Minerue: Ac in Romano Gymnaſio Methaphiſicã profitentis: libellus in defenſionẽ Aſtrologoꝝ iudicantiũ ex cõiunctionibus planetaꝝ in piſcibus Anni. M.D.xxiiij.

BIBLIOTECA NAZIONALE FIRENZE 182

1

Digitized by Google

Reuerendiſſimo ac Illuſtriſſimo domino dño Julio de Medicis. S. R. E. Car. ac Uicecãcellario meritiſſimo. F. Michael de Petraſancta Ordinis predicatoꝝ de obſeruãtia: artiũ ac ſacre Theologie doctor Salutem optat ⁊ felicitatem.

PTolemeus ſolertiſſimus Aſtrologie indagator: Illuſtriſſime princeps in eo (quod apoteleſmatũ inſcripſit) volumine: monet Aſtrologum ab enunciandis his: que humani intellectus vires excedunt prudenter abſtinere. Quod nõ aduertentes aliqui Aſtronomi imperiti: predictiuam ſtellaꝝ ſciẽtiam multis ſacraꝝ literaꝝ: ⁊ iuris pontificũ profeſſoribus: inuiſam ac in fide ſuſpectam reddidere. Qui in ſuis concionibus adeo cõtra Aſtrologos inſurrexere: vt penitus negent eos poſſe preuaticinari de pluuijs vel niuibus: quas multe planetaꝝ cõiunctiones in piſcibus Anno. M. d. xxiiij. inſinuare videntur: imo affirmant aſtrologie predictiue ſectatores neutiq̃ poſſe religionem ſeruare chriſtianam. Hoꝝ ignorantiam miſeratus libellũ mira breuitate perſtrinxi: in quo docui ex tali planetaꝝ cõuentu: Aſtronomie cultores poſſe de pluuijs ⁊ niuibus ſua formare iudicia: ⁊ cum hoc adamuſſim fidem tenere catholicam. Illũ itaq; (vt diuturna ⁊ ãtiqua obſeruãtia mea erga te patrie noſtre Florentine ſingularem patronũ: literatoꝝ maximũ refugium: ac Cardinei ordinis lumen prefulgidum: magis innoteſceret) tue ampliſſime dignitati dicare volui. Quã deus opt. max. diu nobis felicem ſeruet. Uale tui memor clientuli.

Carmen ad Reuerẽ. ⁊ illuſtriſſ. Car. de Medicis.

Italie ſplendor: ſacri lux maxima cleri:
Ac ſtirpis medice ſpeſq; ſaluſq; : precor
Hoc munus capias ſat leta fronte: clientis
Sancti petre interdum ſis memor atq; tui.

2

Digitized by Google

Hieronymi Celij Alexandrini ad lectorem.

Quarto a bisdeno quid ſidera certa minentur
Anno: hominum rebus iſte libellus habet.
Credite mortales aſtris vatiq; canenti
Haud dubie verum eſt quod petra ſancta refert

Claudius arcturus ad lectorem.

En ſophie clarus cupina ſtirpe creauit
Quem petraſancta: virum relligione micans
Romaneq; regens iam pridem ſceptra minerue
Publica qui docuit dogmata ſacra diu
En Michael celi ſcrutator: ſoluere tentat
Quicquid in aſtrologos liuida turba vomit.
Aſtrologoſq; docet concordi federe iunctos
Vatibus his: ritus qui cecinere ſacros.
Immineatq; mali ſiquid mortalibus vllum
Diluuium miſeris: edocet iſte liber
Nil mirum exacte ſi celi ſidera nouit
Tempore nos paruo Gauricus edocuit.

Finis.

Digitized by Google

Queritur vtrum Aſtrologus poſſit ſcire tempus determinatum pluuiarũ vel niuiũ: quas inſinuare videntur cõiunctiones planetaꝝ mẽſe Februario Anni·M·d·xxiiij·Circa quod queſitũ quinqꝫ faciemus·Primo declarabimus titulũ queſtiõis. Secundo recitabimus opiniones alioꝝ·Tertio ponemus opinionem quam putamus veram·Quarto faciemus argumenta incontrarium · Et quinto ſoluemus·

¶ Quantum ad primã partem duplex eſt planetaꝝ cõiunctio ſuperioꝝ ſcilicet ꝛ inferoꝝ · Cõiunctio planetaꝝ ſuperioꝝ eſt duplex ſcilicet Saturni ꝛ Jouis: Et Martis cum Saturno vel Joue·Cõiunctio prima ſcilicet Saturni ꝛ Jouis ſcd̃m Albumaſarem in lib. primo de cõiunctionibus differentia prima c·ij·Et Haly Rodam ſuper Centiloquio Ptolemei ꝓpoſitiõe lviij·Et ſuꝑ quadripartito eiuſdem libro·ij·c·iiij·Et Abraam Auenarre in fine ſui introductorij quod dicitur principium ſapientie: quos ſequuntur Guido Bonatus in ſua ſumma aſtrologie tractatu·iiij·c·p̄·Et Saxonienſis ſuꝑ Alcabitiũ ꝛ omnes aſtrologi: eſt triplex:maxima:media:ꝛ parua·Cõiunctio maxima ſm̃ mediũ motũ fit ſemꝑ poſt annos·960·Cõiũctio media eſt mutatio de vna triplicitate ad aliã: ꝛ fit ſemper poſt annos 240·Nam quando accidit cõiunctio in vna triplicitate: ſeu triangularitate anteq̃ exeant Saturnus ꝛ Jupiter illam triplicitatem ad minus iunguntur·xij·vicibus: quia ſi fuerit cõiunctio in principio alicuius triplicitatis minus·liiij·minutis:tunc Saturnus ꝛ Juppiter cõiungentur·xiij·vicibus: vt dicit Albumaſar vbi ſupra·Et Joannes eſcuidi in ſumma que appellatur Anglicana·d·ij·c·p·Et tunc Saturnus ꝛ Juppiter manebunt in vna triplicitate annis·260·Unde Abraã Auenarre in ſuo libro de cõiunctionibus:qui incipit: Si inueneris libruꝫ Albamaſaris in·c·ij·dicit ꝙ manebũt in vna triplicitate·240·vel·260·annis

Cõiunctio parua Saturni ꝛ Jouis fit in ſingulis·xx·annis:qa ſi multiplicaueris·xij·per·xx·reſultabunt·240·ꝛ ſi addideris vnam aliam quando ſcilicet cõiunguntur in initio alicuius triplicitatis minus·liiij·minutis ꝛ multiplicaueris·xx·per·xiij·re-

Digitized by Google

ſaltabunt. 260. anni. Et ſic pz quid importetur in nõie cõiun
ctionis Saturni ⁊ Jouis maxime medie ⁊ parue. Et nota ꝙ
iſte cõiunctiones ſunt declarate nõ ſm verum: ſed ſm medium
motum teſte Abraam Auenare in ſuo in libro de cõiunctioni-
bus: vbi ait in principio libri. Si inueneris librũ Albumaſaris
de cõiunctionibus neqȝ aquieſcas ei neqȝ audias eum ſuſten-
tatus eſt enim ſup cõiunctiones ſm medium motum ſiue equa
lem. Et in. c. iij. eiuſdem libri ſcribit. Non poſſumus horam cõ
iunctionis Saturni cum Joue inuenire: ꝓpter tarditatem mo
tus hoꝝ duoꝝ planetaꝝ: quinimo ſi diem ſcire poſſemus eſſet
res magna hec ille.

¶ Cõiũctio ſuperioꝝ planetaꝝ Martis ſcilicȝ cũ Saturno ſm
Meſalac in ſuo libro de cõiunctionibus. c. xi. vocatur Media
⁊ fit in quibuſlibet. xxx. annis. Et iſta ſicut vult Guido Bona
tus in ſua ſumma tra. iiij. c. p. in ſigno Cancri eſt deterior ꝙ̃ in
aliis ſignis. Cõiunctio autem Martis cum Joue ſm Meſa-
lac vbi ſupra in. c. xij. vocatur parua ſiue minor. Et fit in qbuſli
bet. xx. annis: teſte Saxonienſe ſup Alcabitiũ. Dicit autẽ Me
ſalac vbi ſupra. c. ix. ꝙ cõiunctio trium ſuperioꝝ eſt maxima: ⁊
poſt illam eſt cõiunctio Saturni ⁊ Jouis: ⁊ ambe iſte cõiun-
ctiones vocantur ab eo cõiunctiones maxime. Poſſumus aũt
dicere ſm doctrinam Meſalac iam habitam: ꝙ cõiunctio triũ
ſuperioꝝ ſit maxima: Saturni ⁊ Jouis cõiunctio magna cõ-
uenienter nominet. Saturni ⁊ Martis media: Jouis ⁊ Mar
tis parua. Ex quibus patet inter Meſalac ⁊ doctores alios
de cõiunttione media ⁊ parua nõ eſſe veram diſcordiã Cuius
criũ putauit Joãnes Picus in lib. v. ꝯtra aſtrologos. c. iiij.

¶ Cõiũctio planetaꝝ inferioꝝ ſatis ẽ manifeſta: vt tñ plenior
cognitio habeatur. Sciendum eſt ꝙ apud Ptolemeũ in Cẽ-
tiloquio verbo. l. inueniuntur. 120. cõiunctiones: Dicit enim
ſic ſm noſtram tranſlationem: Ne obliuiſcaris eſſe centũ vigin
ti cõiunctiões: que ſunt in ſtellis erraticis: in illis enĩ eſt ma
ior ſcientia eorũqȝ fiunt in mundo hoc. Et Hali Rodam nume
rat illas ibidem: ⁊ prima cõiunctio eſt binaria: ſecunda terna-
ria: tertia quaternaria: quarta quinaria: quinta ſenaria: ſex
ta ſeptenaria.

Digitized by Google

Exemplum in binaria cõiunctione.

Saturnus Juppiter
Saturnus Mars
Saturnus Sol
Saturnus Venus
Saturnus Mercurius
Saturnus Luna
Juppiter Mars
Juppiter Sol
Juppiter Venus
Juppiter Mercurius
Juppiter Luna
Mars Sol
Mars Venus
Mars Mercurius
Mars Luna
Sol Venus
Sol Mercurius
Sol Luna
Venus Mercurius
Venus Luna
Mercurius Luna

Et iſte ſunt.xxi.cõiunctiones vt patet.

Cõiunctiones autem ternarie ſunt.xxxv. quaternarie ſimiliter xxxv. quinarie.xxi. ſenarie.vij. ſeptenarie vna vt in Haly Rodam apertiſſime videre potes: Et hanc veram eſſe ſententiaȝ Ptolemei fuiſſe puto: cum Abraam Auenarre in ſuo lib. de cõiunctionibus.c. vltimo: etiam ponat illam licet Joannes picus vbi ſupra.c.v.dixerit literam Ptolemei eſſe iſtam: Ne obliuiſcaris.119. cõiunctiones Solis ⁊ lune cõiunctione obmiſſa. Albert⁹ autem cognomento Magnus: in ſuo lib. de ꝓprietatibus elementoꝝ.c.ix.dicit cum Haly Rodam ⁊ Abraam Auenarre Ptolemeũ poſuiſſe.120. cõiunctiones ⁊ ꝓpter tantoꝝ viroꝝ auctoritatem: eoꝝ ſequimur viam: quam Albertus magnus ſequitur in ſuo ſpeculo aſtronomico.c.vi. quam etiam ſequit̃ Joannes Abioſus in ſuo vaticinij libro vſqȝ ad Chriſtum demonſtratione.xxiiij. ⁊ in demõſtratione.ij. vbi facit dialogum in defenſionem aſtrologie.

Quantũ ad ſecundã partẽ fuit opinio Joãnis pici Mirãdulani comitis: in ſuo li.v.contra aſtrologos.c.v. q̃ planete cõiuncti nihil plus poſſint q̃ꝫ diuiſi quia nihil Maternus curioſiſſimus aſtrologie inueſtigator: nihil Paulus: nihil Ephestion: nihil Theophilus de hac re ſcripſerunt. Dicit etiam in primo lib. Ptolemeũ erraſſe in philoſophie diuiſione poſita in principio Almageſti. Et etiam in quadripartito dum Lunam humidiorem credit: quia humidus vapor ad eã reliquis aſtris

Digitized by Google

proximiorem aſcendat: quod etiam prius dixit Albumaſar in introdictorio ſuo lib·iiij·c·iiij·huius autē preclari ingenij ratio nes in·v·parte queſtionis ſoluentur·
¶ Secunda opinio eſt Theologoꝝ noſtri tēporis: qui tenent aſtrologie predictiue vaticinatoribus nullo modo eſſe creden dum: cum diuinatio per aſtra prohibeatur per diuinam ſcrip turam: per leges canonicas: per doctores eccleſie: et per conci lia·Dicunt etiam ꝙ tales puniuntur pena capitis per leges ci uiles. Nos autem dicimus primo rationes iſtoꝝ concludere contra aſtrologos ponentes fatoꝝ neceſſitatem: et celoꝝ deflu xus liberum infringere arbitriū: vt patet per ſanctum Tho· prima parte·q·cxv·ar·iiij·Dicit autem ibidem ad·iij· ꝙ de acti bus hominū aſtrologi poſſunt predicere: vera vt in pluribus maxime in cōmuni quia homines pauci reſiſtunt paſſionibus appetitus ſenſitiui ad quas cooperari poſſunt corpora celeſtia: Et idem dicit prima·ij·q·ix·ar·v·ad·iij·et ſecunda·ij·q·xcv· art· v·ad·ij·et·iij·ꝯ gētiles·c·xcij·et·c·cliiij·et d veri·q·v·ar·x·ad·vij· Dicimus ſecundo rationes iſtoꝝ nō concludere cōtra pronun ciantes de pluuia de ſiccitate de ventis et ſimilibus: vt patet per ſanctum Tho·in opuſculo·xxvi· et per eundem·ii·ij·q·xcv· ar.v.ad·ij·et·iij·ꝯtra gentiles·c·cliiij·Dicit etiam·ſ·Tho·ibidē c·xcij·ꝙ nihil prohibet ꝙ medicus in medicando: agricola in plantando: miles in pugnādo: aliquā habeāt ex celo efficaciā
¶ Tertia opinio fuit Haly Rodā i·ij·li·quadripartiti·c·ꝓ·et·vi· vbi vult de intentione Ptolemei ꝙ vana ſit opinio eoꝝ: qui arbitrantur cōiuctionem Saturni et Jouis in aliquo ſigno vel Saturni et Martis in Cancro habere vim operandi. Etiam ſi non ligatur cū eis virtus Solis et Lune: Et ſi huiuſmodi cōiunctio rem aliquam efficiet ſine virtute Solis et lune: erit debilis et modice durabilitatis. Dicit etiam ꝙ virtus Solis eſt ſicuti virtus regis: Lune vero tanꝗ robur ſui comitis: Virtus deniqꝫ cōiunctionis Saturni et Jouis: ceu prudētia maioris iudicis. Verūeniuero afflatus cōiunctionis Saturni et Martis in Cancro veluti fortitudo ducis exercitus. Hec Haly Rodā. ¶ Sed iſta opinio nō tenetur a ſapientibus aſtro logis: vt ipſe Haly rodā cōfitetur in eodem lib·c·iiij·Unde Al

Digitized by Google

bumaſar in·vi·li· ſui introductorij in·c·de conſtellationibus ac conſtructionibus virtutum ſtellarum ait: ex permixtione ſtellarũ diuerſarum tertiũ quendam effectũ neceſſe eſt generari vtriuſq; nature cognatum: Hec ex illo quod etiam Ptolemeus tangit in·ij·li·quadripartiti·ca·vij·et·viij·

¶ Quarta opinio eſt auctoris ephemeridis qui ait: Anno·M·D·xxiiij·nec Solis nec lune eclipſim conſpicabimur: ſed errantium ſiderum habitudines miratu digniſſime accident· In mẽſe enim Februario·xx·cõiunctiones tum minime mediocres tñ magne accident. Quarũ·xvi.ſignum aqueum poſſidebunt que vniuerſo fere orbi climatibus regnis prouincijs ſtatibus dignitatibus brutis beluis marinis: cunctiſq; terre naſcẽtibus indubitatam mutationem variationem: ac alteratiõẽ ſignificabũt· talem profecto qualem a pluribus ſeculis ab hiſtoriographis aut natu maioribus vix percepimus · Leuate igitur viri Chriſtianiſſimi capita veſtra:hec ille·

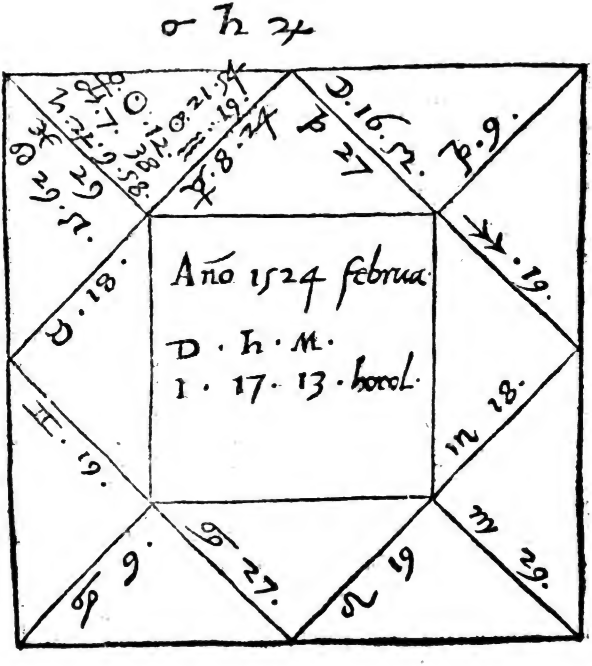
Hanc mutationem et alteritatem:in aquis vel niuibus maxime ſuſpicamur futuram:vt in tertia parte queſtionis concluſione prima declarabitur : licet tempus determinatũ ad amuſſim ignoretur:vt ibidem concluſione ſecunda patebit·

¶ Quinta opinio eſt Auguſtini Sueſſani in ſuo opuſculo : de falſa opiniõe diluuij:vbi affirmat in·c·vltimo libri·iij· ex tali cõiunctiõe prouinciale diluuiũ euenturũ: in terris precipue ſigno piſciũ ſubiectis:nõ tñ ita ingens:vt regiones gentes et belluas omnes euertat. Dicit etiã ſe arbitrari in ſeptemtrionalibus regionibus omnibus generaliter hyemem illã in qua cõuentus planetarum eſt futurus: fore ſupramodũ pluuioſam : ſi cõuentus ille conſideretur vt rationem habet cũ lunationibus precedentibus · Dicit inſuper quod preſentia Martis multum diminuet de aquarũ multitudine:per cõiunctionem Saturni et Iouis ſignificatã: et multa alia que quilibet in eius libello videre poterit·

¶ Sed iſtud eius dictũ vltimũ repugnãt dictis Meſalac in ſuo libro de cõiunctionibus·c·xi·vbi dicit quod cõiunctio Saturni et Martis in ſignis aqueis ſignificat pluuiarum multitudinẽ · Alia autem duo dicta fauent noſtre concluſioni prime:vt patebit in tertia parte·q·

Digitized by Google

Quantũ ad partem tertiã ponende ſunt ↄcluſiones. v. Pri-
ma eſt iſta: ↄiũctiões multe planetarum Anno. M. D. xxiiij
menſe Februrio in piſcibus ſignificant pluuiarum vel niuiũ mul-
titudinem. Probatur quia nam prima Februarij hora vna minu-
tis. xl. ante meridiem luna exiſtente in. xvij. gradu capricorni &
Sole in. xxij. aquarij Mars erit in. vij. piſciũ & minutis. xxxviij.
Saturnus & Juppiter cõiungentur in. ix. gradu mi. lviij. piſciũ
vt patet in ſequenti figura.

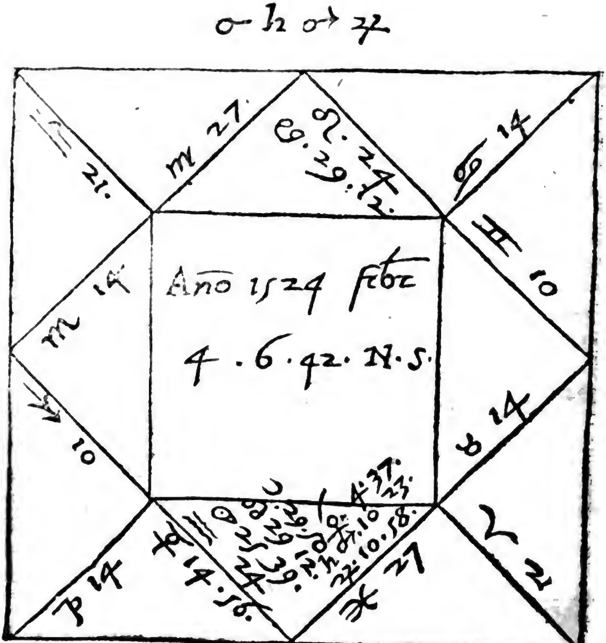

¶ Ex hac ergo ꝯiūctiõe Saturni ⁊ Jouis ſic in pñti figura di ſpoſita formetur ratio talis: Quotienſcunq3 fit cõiunctio Saturni ⁊ Jouis in ſignis aquaticis: ſignificat abundantiam pluuiaꝝ vel niuiū: ſed in preſenti die fiet ſic ergo ⁊c. Minor p3 ex deſcriptione figure: Maior eſt Meſalac in ſuo lib. de cõiunctionibus. c. x. vbi etiam dicit ꝙ talis cõiunctio ſignificat accidentia ⁊ ſectas.

Secundo probatur idem: Quotienſcunq3 cõiungit Saturnus cū Marte in ſignis aquaticis: ſignificat multitudinē pluuiarū: ſed in pñti die cõiungetur Saturnus cum Marte cõiunctione platica q̄ ſi. ſ. nõ ꝯiungunt in eodem gradu: Minor p3 in pñti figura Maior habetur Ameſalac vbi ſ. c. xi. vbi ait cõiunctio Saturni ⁊ Jouis ſignificat accidentia belloꝝ guerraꝝ ꝯtrarietates. Et infra cõiunctio Saturni ⁊ Martis in ſignis aquaticis ſignificat multitudinē pluuiaꝝ.

Tertio probatur idem ſic: Eodē die cõiungentur Juppiter ⁊ Mars platice: ergo talis cõiunctio ſignificabit pluuias vel niues. Añs p3 ex diſpoſitione figure: ꝯſequentia probatur per Meſalac in ſuo li. de cõiunctionibus vbi ſ. c. xij. Ait. n. ꝯiūctio Jouis ⁊ Martis ſignificat accidētia que fiunt ex pluuijs ⁊ niuibus ⁊ corruptionē aeris atq3 guerram: hec ille.

¶ Quarto probat̄ eadem concluſio ſic principaliter: tres planete ſuperiores die. iiij. hora. xi. poſt meridiem cõiungentur in xi. gradu piſciū: ergo talis cõiunctio ſignificabit pluuiaꝝ multitudinē: Conſequentia p3 per Meſalac in ſuo li. de cõiunctionibus. c. ix. qui ait: cum cõiuncti fuerint tres planete ſuperiores in ſigno aquatico ſignificabunt multitudinē pluuiaꝝ: Añs p3 in ſequenti figura.

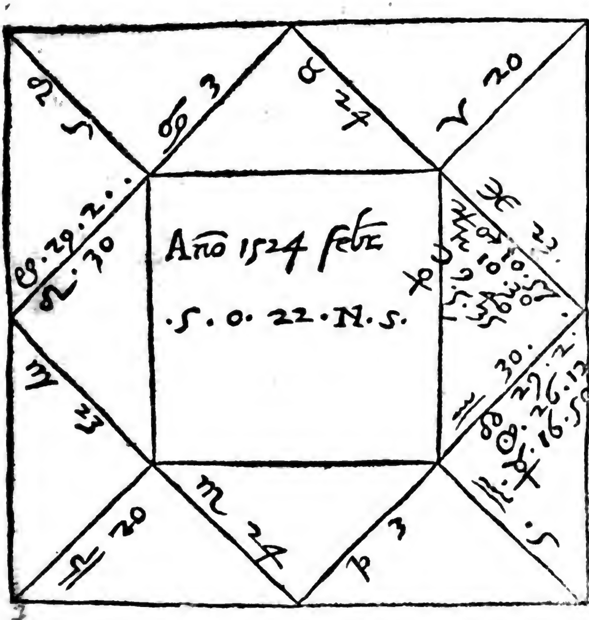

¶ Quinto probatur idẽ ſic: die·v·cõiungentur etiam tres ſuperiores in·xi·gradu piſciũ: ⁊ luna cũ eis etiã iungeť ibidẽ: q̃ talis cõiunctio ſignificabit pluuiaꝝ multitudinẽ per dicta Meſalac vbi ſupra·c·viij·⁊·ix· Unde Albert⁹ magnus in li·ꝓ.de ꝓprietatibus elemẽtoꝝ tra·ij·c·ix · Dicit cã vniuerſalis diluuij vltra dei volũtatẽ cõponiť ex q̃tuor · Prima eſt cõiunctio planetaꝝ ſeptenaria vera·Secunda q̄ oẽs vel plures eoꝝ ſint in inferiori parte ſuoꝝ circuloꝝ·Tertio q̄ talis cõiunctio q̃ incepit in ſi-

Digitized by Google

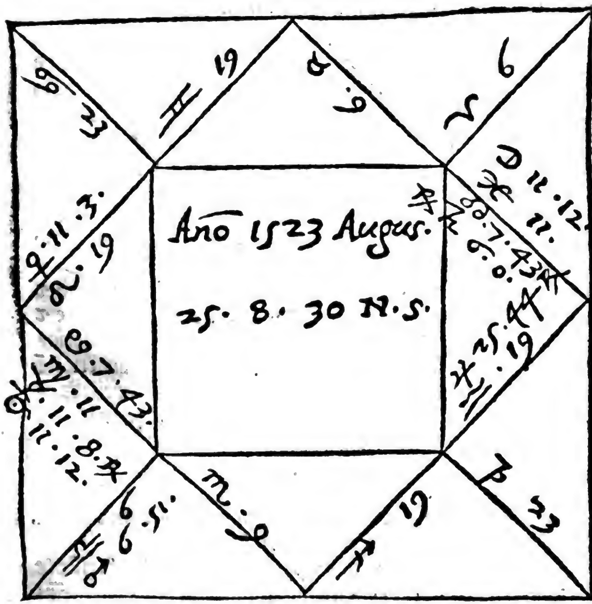
gno aquarij iuxta ſeptē ſtellas q̄ dicunt̄ idria aquarij: quia de il
lis certū eſt ꝙ habent effectū ſpecialē in mouendo aquas: ⁊ cū
ibi inceperit ꝙ eſt tranſiens in ſignū piſcis triplicitatꝫ aquee hꝫ
maximā virtutē i illa triplicitate pluſq̄ꝫ cancer ⁊ ſcorpio. Quar
ta eſt ꝙ luna ſit cōfortata viribus ſuis hora ꝯiunctionis in ſig
no ſup q̄d ipſa aſcenderet a circulo hemiſperij: ⁊ ipā ꝯiunctio
directe ſit ſup aquas: Et infra: Diminutio hoꝝ facit diluuiū par
ticulare: ⁊ erit minus diluuiū ſm ꝙ pauciores cauſe ⁊ minus
fortes ꝯcurrunt. hec ille.

Et Haly Habenragel in ſua ſumma aſtrologie li. viij. c. v. ait ꝙ
iſta triplicata ꝯiunctio in piſcibus ſignificat mortē ⁊ multū dā
num hōim altoꝝ ⁊ nobiliū. Añs pꝫ in figura.

¶ Sexto probat idē p Meſalac quē moderni imitant Aſtrolo
gi dicentē in ſuo li. de ꝯiunctionibus. c. viij. ꝙ planete ꝯiuncti
in ſignis aquaticis ſignificant detrimentum pluuiaꝝ. Et Haly
Habenragel in. viij. li. ſue ſumme. c. xxv. dicit ꝙ ꝯiūctio Satur
ni cū Venere ſignificat dānum in toto eſſe anni: ꝛ accident eis
metus ꝛ triſtitie. Sed die. ix. februarij erit ꝯiunctio Saturni ꝛ
Veneris in. xi. gradu piſciū. Et die. x. ꝯiungent in. xij. gradu pi
ſciū. Et die. xi. erit ꝯiunctio Iouis ꝛ Veneris in gradu. xiij. pi
ſcium: ergo tales ꝯiunctiones ſignificabunt pluuias: ſi Meſa
lac precepta ſequamur.
Septimo ꝓbatur idē quia die. xvi. ꝯiungent Mars ꝛ Venus
in. xx. gradu piſciū: ꝛ die. xvij. ꝯiungent in. xxi. gradu eiuſdē ſi
gni: in quo die Sol ꝛ Mercurius in gradu. ix. piſciū etiā iunge
tur: ergo ſm Meſalac erit detrimentū pluuiaꝝ.
Octauo probat idē quia die. xix. ꝯiungent Saturnus ꝛ Mer
curius in. xiij. gradu piſciū. Et die. xx. Jupiter ꝛ Mercurius in
xv. gradu eiuſdē ſigni: Et die. xxi. Saturnus ꝛ Sol i. xiij. gradu
Et die. xxvij. Mars ꝛ Mercurius in. xxviij. piſciū ꝯiungentur
gradu: ꝛ ita pluuiaꝝ vel niuiū detrimentū ſm Meſalac doctri
nam ſignificabunt. Et pro quolibet die poterit peritus Aſtrolo
gus proprias formare figuras.
¶ Confirmantur hec omnia: quoniam Anno precedente
M. D. xxiij. xxv. auguſti hora. xv. m̄. xxxv. poſt meridiem in me
ridiano vrbis celebrabit Eclipſis lune in. xij. parte piſciū: non
ꝓcul a capite draconis: ꝛ Saturno ī eod ſigno aqueo: ꝛ mars
erit in. vij. gradu ſcorpij. Signū aūt ſcorpij eſſe aqueū ſimiliter
pꝫ. Huius eclipſis ſignificata ꝯtingēt ſequēti anno. M. D. xxiiij
vti ex Ptolemeo colligit li. ij. Apoteleſmatū ca. vi. nec oportꝫ
ꝙ effectus eiꝰ ſit ſubito. Et ideo magnus Albertus in li. de ꝓ
prietatibꝰ elemētoꝝ tr. ij. c. xij. ait: Aſtronomi dicūt ꝙ effectus
Eclipſis duret per plures annos ꝙ̄ ſint hore ecclipſis.

Digitized by Google

¶ Scito tu̅ lector q̄ iuxta sententiā Teucri babilonij ꝯiunctio Saturni ⁊ Jouis in triplicitate aquea nō significat abundātiā aquaꝝ: sed niuiū. Unde in li. peculiari de ꝯiunctionibus planetaꝝ ita scribit: Cōiunctio Saturni ⁊ Jouis in triplicitate aquea defectū aquaꝝ insinuat: q̄d eo magis ꝯfirmari pōt q̄m Solis ⁊ Martis calentis sideris estus iniūgit. Quāuis mariū turbulētias: niues ⁊ quasdā particulares aquaꝝ inūdationes: inopiā epidimias bella: aut iustoꝝ hōim ꝑsecutiōes ⁊ molestias: mortemqȝ significet. Ex q̄bus plurimi euadent Ueneris ac Jouis benefici sideris auxilio.

Secūda ꝯclusio est ista: pleriqȝ astrologi nr̄i tp̄is naturaliter p̄cisum tēpus: siue horā determinatā pluuiaꝝ vel niuiū: quas insinuare videnẜ ꝯiūctiōes planetaꝝ Anni. M.d.xxiiij. mense Februario ignorant. Probaẜ conclusio sic: Nullus ignorans dispositionē corpoꝝ celestiū: scit naturaliter tempus determinatū pluuiaꝝ vel niuiū: q̄ virtute celoꝝ generanẜ. Sed Astrologi pleriqȝ nr̄i tēporis ignorant dispositionē corpoꝝ celestium: Ergo nō sciunt naturaliter tēpus determinatū pluuiarum vel niuiū: q̄ virtute celoꝝ generanẜ. Maior nota ex terminis: cū effectus futurus a celo varieẜ dispositione celi variata: Teste Albumasare in. vij. li. introductorij sui: in capite illo qđ incipit cōuentus stellaꝝ: vbi ait Corpora celestia cū virtutes suas miscent motu cōmuni ac ꝑmixtionē: tertiū quendā effectū vtriusqȝ nature cognatū gigni necesse est. Quā s̄niam prius posuit Ptolemeus in quadripartito li. ij. c. viij.

Patet secūdo eadē maior ꝑ pħm qui in fine libri de somno ⁊ vigilia ait: Aliqñ in celestibus signis apparere signū pluuie ⁊ ventoꝝ nō tñ sequi pluuiā vel ventū ex alio motu vehemētiore. Vbi. S. Tho. ait Cū causa superior ⁊ fortior superuenerit nō sequiẜ: signatū ip̄m signū. Et idē dicit. iij. ꝯ gen. c. lxxxvi. exponendo illā auctoritatē. Unde etiā Ptolemeus in ꝑ quadri. c. iij. inq̄t: Nō cogitem⁹ ꝙ oīa q̄ accidūt hōib⁹ ꝑ corpora celestia sint necessaria sicut diuina: q̄ hō remouere nō potest. Nō sufficit ergo signa pluuie vel niuiū cognoscere: sed causas etiā superiores oportet ꝑlustrare: si tēpus p̄fixū pluuiaꝝ vel niuiū velit Astrologus ꝑfecte cognoscere: ⁊ sic pȝ maior.

¶ Minor ꝓbaẜ multis medijs: quoꝝ primū est tale. Aristoteles ⁊ Auerois tenuerūt celū stellatū solū moueri ab oriente in occidentē in. xxiiij. hōris: vt pȝ. ij. celi tex. ⁊ co. lxi. vbi ar. mouet dubiū quare in prima latione sit tanta stellaꝝ multitudo: in quo loco. s. Tho. dicit ꝙ motus stellaꝝ ab occidente in orientem in. xxxvi. millibus annoꝝ tp̄e Aristotelis nō erat dep̄hensus. Ptolemeus aūt posuit in septima dictione Almagesti. c. ij. ⁊. 3. stellas moueri ab occidente in orientē: in centū annis gradu vno: ⁊ sic talis motus cōplebiẜ f̄m ptolemeū in. xxxvi. millibus annoꝝ. Cū ergo Ptolemeus dicat vno mō Aristoteles ⁊

Auerois alio mõ intellectus aſtrologi nõ pōt de celi diſpoſitio ne certitudinē hře. Secundo ꝓbaē eadē minor: quia Ariſto teles ꝛ Auerois ſupra orbē ſtellaꝝ nullā poſuere ſperam. Un de in. ij. celi co. xv. dixit Auerois ꝙ ſm Ariſto. in vltimo. viij. phiſicoꝝ mouens eſt in maximo circulo: qui eſt velociſſimus circuloꝝ: talis aūt maximus circulus eſt orbis ſtellatus vt pꝫ per ar. in. ij. celi tex. co. lxi. vbi dicit ꝙ in prima latione eſt tāta ſtellaꝝ multitudo: Et litera Auerois dicit in ꝓ orbe quare tot ſtelle ſunt: Albumaſar aūt in li. 5. introductorij ſui. c. 5. poſuit ſpe ram nonā. Et Joannes de ſacro buſto in ſuo tractatu de ſpera poſuit etiā decimā ſperā: quā dixit moueri ab oriente in occidē tem in. xxiiij. horis. Nonā autē ab occidente in orientē in cen tum annis. Octauā in ſeptē millib⁹ annoꝝ (vt patebit) gradu vno: ꝛ ſic vides diſpoſitionē celoꝝ certitudine carere qđ ꝓba re volebamus: qđ Abraā Auenarre in li. rationū. c. ꝓ. manife ſtauit dicens: Neſcimus ſcientia certa celoꝝ opus: vt dr̄ in lib. Job. Tertio ꝓbaē eadē minor: p Thebit q teſte Georgio pubarchio in ſua planetaꝝ theorica poſuit in octaua ſpera ſolū duplcem motū vnū a primo mobili. ſ. diurnū: alterū trepidatio nis in circulis paruis ſup principia arietis ꝛ libre deſcriptos. Et tu vide Thebit in libro q̄ incipit imaginor ſperā. Et ſic opi nio eius diſtat ab opinione Ptolemei ponente octauā ſperam moueri in centū annis parte vna: vt in tertia dictione almage ſti. c. ij. Et ita diſpoſitio celeſtis eſt incerta. Quarto ꝓbaē ea dem minor p theoricā octaue ſpere Georgij pubarchij: qui po nit ſperā decimā moueri motu diurno. ſ. in. xxiiij. horis. Nonā moueri ab occidente in orientē ſup polis zodaici in qbuſlibet ducentis annis gradu vno ꝛ. m̄. xxviij. fere qui motus augium ꝛ ſtellaꝝ in tabulis appellaē. Octauā ſperā motu ꝓprio in ſep tem milibus annoꝝ. Et ꝯcludit octaue ſpere tres ineſſe motus vnū a ſpera decima: alterū a nona: tertiū deniqꝫ illi eſſe ꝓpriū. Hunc ſequiē Joannes lucilius: qui vt dr̄ fecit additiones ſup ſperā Joānis de ſacro buſto: vbi dicit decimā ſperā motu pro prio moueri in. xxiiij. horis. Nonā in. xlix. millibus annoꝝ. Oc tauā in ſeptē millibus annoꝝ. Unde diſcordant iſti ab Ariſto tele: ſecundo a ptolemeo: tertio a Thebit. Quinto probatur

Digitized by Google

eadē minor p Albertū de Saxonia in·ij·celi·q·vi·vbi ponit ſperam·x·moueri motu diurno·ſ·in·xxiiij·horis ſibi ꝓprio. Nonā motu trepidationis ſibi ꝓprio·Octauā ab occidente i orientē in centū annis gradu vno· Et hec opinio diſtat ab ar· a Thebit ⁊ a Georgio pubarchio: Et ita aſtrologos opoꝛtꝫ eſſe ambiguos· Sexto ꝓbatur eadē minor p compoſitionē ſatis antiquā: quā nos āno elapſo ī Romano gymnaſio renouauimus que ponit octauā ſperam moueri motu ꝓprio ſm diuerſos circulos ſiue ſperulas in ea exiſtentes triplici iſto motu.ſ·diurno· Et motu augium in·xxxvi· millibus annoꝝ ſm ptolemeū : vel poſt·xlix·millibus ſm Georgiū pubarchiū:Et motu trepidationis:Et ita diſcordat hoc opinio a Thebite a Georgio pubarchio:⁊ ab Alberto de Saxonia:Vnde pꝫ aſtrologos in re tali nō eſſe omnino certos qđ nō eſt ex defectu ſcientie cū in phiſicis methaphiſicis ⁊ theologicis : etiā ambiguitates ꝙplures reperiantur. ¶Septimo ꝓbaᵗ eadē minor per Alpetragiū q teſte magno Alberto·ij·celi tra·iij.c·xi·voluit planetas omnes moueri ab oriente in occidentē ſolū motu diurno ꝫ videnᵗ ſm illū ab occidente moueri:quia retardanᵗ a pfecta circulatione: Et tu vide Alpetragiū in ſuo lib·qui incipit: Detegam tibi ſecretū·Hanc opinionē voluit Alexander Achilinus in ſuo lib·i· de orbibus tenere demente Auer·Quod tñ ab Aueroica doctrina eſt alienū:cū Auer·xij·methaphiſices co·xxxvij. ⁊·xxxiij· ⁊·xxxiiij·⁊·ij·de generatione phs ⁊ auer · in tex·lvi· ponat planetas duplici motu moueri: Et ſic pꝫ intentum· ¶Octauo ꝓbatur eadē minor p Moyſen egyptiū: qui teſte magno Alberto·ij·celi tra·3·c·xi·tot ſperas eſſe dixit quot ſunt ſtelle: Et qui vellet hanc opinionē ſuſtinere debet dicere nō eſſe incōueniēs ꝙ multe ſpere eadē velocitate ⁊ tarditate moueanᵗ · Alij autē aſtrologi oppoſitū ſentiūt: ꝫ pꝫ minor· ¶Nono ꝓbaᵗ eadem minor p theologos q ſequentes Strabonē Bedam Baſiliū ponunt vnā ſperam quieſcentē:quā celū emphireū vocāt:Qđ ſm diuū Tho·prima p·q·lxvi·ar·3·influit in inferiora:Hoc aūt nō ponūt aſtrologi:⁊ ſic iterū pꝫ minor māifeſta· ¶Decimo ꝓ baᵗ eadē minor : qa aſtrologi tpe Ariſtotelis poſuerunt venerem ⁊ mercuriū ſup Solem cuius ꝯriū tenuit ptolemeus in di-

Digitized by Google

ctiõe.ix.Almageſti capite.i.Qđ etiã dicit Auer.ij.celi co.lviij.
Et ita ſitus planetaꝝ eſt dubius. ¶ Undecimo ꝓbaṫ eadẽ mi
noꝛ ꝑ Alpetragiũ:qui teſte magno Alberto.ij.celi tr.3.c.xi.po
ſuit Venerẽ ſuꝑ Solẽ qñqdẽ paulo plus vno anno ſuũ ꝑficit
circulũ:Mercuriũ vero infra quãdoqdẽ paulominus vno an
no ſuũ ꝑficit motũ:hec ex illo cuius opinio differt ab opinione
phi:ꝛ ab opiniõe ptolemei. ¶ Duodecimo ꝓbaṫ eadẽ minoꝛ:
quia ptolemeus poſuit ecentricos ꝛ epiciclos : vt pꝫ in tertia
dictione Almageſti.c.3.ꝛ.ix.Ariſt.aũt ꝛ Auer.eos negauerũt:
vt habeṫ ab Auerroi.ij.celi co.xxxij.ꝛ.xxxv.xlvi.ꝛ.lxij.Et ꝑ.ce
li co.x.Et.xij.methaphiſice co.xlv. ¶ Tertiodecimo ꝓbatur
idẽ:quia aſtrologi tenentes dari eccentricos hac tẽpeſtate po
nunt vnã partẽ oꝛbis ſpiſſioꝛem:vt pꝫ in theoꝛica Geoꝛgij pu
bꝛachij : ꝯtrariũ aũt tenuerũt aſtrologi tꝑe.ſ.Tho. vt habes a
ſctõ Tho.ſuꝑ Boetio de trinitate in illo ar.vbi querit an duo
coꝛpoꝛa poſſint intelligi ſimul dicẽte ꝙ ponentes eccentricos
ꝛ epiciclos ſ̄m opinionẽ ptolemei: ponãt inter ſperas coꝛpus
rarefactibile ꝛ ꝯdenſabile.Et hoc idẽ habes ab Alber. mãgno
pꝛimo celi tra.ꝑ.c.x.ꝛ tra.3.c.v. ¶ Quartodecimo ꝓbaṫ idem
quia ptolemeus nõ poſuit Eccentricos ꝛ epiciclos : qa aliter
eſſe nõ poſſit:ſed quia nõ eſt ita ꝯueniens in ſaluandis experiẽ
tijs:vt refert magnus Albertus.ij.celi tra.ij.c.v. ¶ Quinto
decimo ꝓbaṫ eadẽ minoꝛ ſic Aſtrologi ſunt diſcrepantes circa
motũ oꝛbis ſolaris:ergo neſciũt ꝑfecte diſpoſitionẽ celi:ꝯña pꝫ
Añs ꝓbaṫ. Nã Eudoxius poſuit tres motus in tribus ſperis
Una ſpera ſ̄m ipm̃ moueṫ motu diurno.Alia mouebaṫ de occi
dente in oꝛientẽ ꝯtra motũ diurnũ.Tertia ſ̄m illũ mouebaṫ ad
cauſandũ motũ latitudinis a linea ecclyptica putabat eñ Solẽ
a linea ecliptica declinare licet nõ tm̃ ſicut luna.Calippus aũt
poſt Eudoxiũ addidit ſoli duos motus. Unde poſuit in Sole
quinqꝫ ſperas deferentes:ꝛ quattuoꝛ reuoluentes:de qua opi
nione habes a.ſ.Tho.in fine.xij.methaphiſice. Geoꝛgius aũt
pubarchius in Sole poſuit tres oꝛbes: duos deferentes augẽ
Solis:Secundũ motũ octaue ſpere:Tertiũ aũt deferentẽ ſola
re coꝛpus qđ quottidie ſ̄m ſucceſſionem ſignoꝝ lix.m̃.ꝛ octo
ſecundis fere moueṫ:Et ſic pꝫ intentũ noſtrũ. Sextodecimo

Digitized by Google

probatur eadē minor: qꝛ Eudoxius poſuit tres orbes in luna eadē ratione qua eos poſuit in Sole: Calippus in luna poſuit quinqꝫ ſperas deferentes: ⁊ quattuor reuoluentes. Georgius aūt pubarchius lune dedit ſperulā ſiue epiciclū: Et orbē mūdo concentricū: qui deferens caput draconis appellat̄ vltra tres orbes eccentricos: ſicut ſol in figuratiōe diſpoſitos. Auer. etiā in. ij. celi co. lx. dicit ptolemeū quinqꝫ motus in luna poſuiſſe.

¶ Decimoſeptimo ꝓbat̄ eadē minor: qꝛ tres planete ſuperiores ſcꝫ Eudoxiū habebāt tres ſperas queadmodū ſol ⁊ luna: Quartā poſuit in illis impedientē ne tertia ſpera deferret planetam vſqꝫ ad polos zodiaci. Calippus aūt poſuit in Saturno ⁊ Joue quattuor ſperas deferentes: ⁊ tres reuoluentes: Et ſic erant. xiiij. ſphere: Jn marte aūt quinqꝫ ſperas deferentes: ⁊ ꝑ ꝯſequens quattuor reuoluentes: Scd̄m Georgiū vero pubarchiū tres planete ſuperiores tres hn̄t orbes: vt de ſole dictum eſt. Et epyciclū planetā deferentē: qui duos motus hēt ſcd̄m longitudinē. vꝫ ⁊ latitudinē: Ptolemeus autē (veluti ſcripſit Auerrois. ij. celi co. lx.) dedit ſaturno ioui ⁊ marti motus octo pro quolibet. ¶ Decimo octauo ꝓbat̄ eadē minor: quia Eudoxius poſuit quattuor ſperas in venere ſicut in trib⁹ ſuperioribus: Calippus aūt ſperas deferentes quinqꝫ: ⁊ quattuor reuoluentes. Georgius vero pubarchius poſuit tres ſperas in venere cū epyciclo: ⁊ duplicē quoqꝫ motū poſuit in epyciclo. ſ. ſcd̄m longitudinē ⁊ ſcd̄m latitudinem. Ptolemeus aūt octo motus poſuit in venere: vt dicit Auer. ij. celi. co. lxij. ¶ Decimo nono ꝓbatur idē: quia Eudoxius in mercurio poſuit quattuor ſperas: Calippus quinqꝫ: Georgius aūt pubarchius poſuit in mercurio ſperas quinqꝫ ⁊ epyciclū: qui duos iterū hēt motus ſcꝫ latitudinē. vꝫ ⁊ longitudinē: Ptolemeus vero poſuit motus nouem in mercurio: vt dicit Auer. ij. celi co. lxij.

¶ Uigeſimo ꝓbat̄ eadē minor ꝑ Auenazra qui teſte Joanne Pico in tertio lib̄. ꝯtra Aſtrologos. c. ix. poſuit ſolem mercuriū venerē in eadem ſpera ſedibus epyciclorū ſeparatos. Et videt̄ eſſe opinio Abraam Auenarre in li. rationū in. c. de duplicis aſſignationis domorū planetarū cauſa vbi ait. Differentia nō parua eſt inter ſapientes: an venus ⁊ mercurius ſint ſupra

Solem vel infra : ſcðm vero ſniam meam vtroꝛūq; dicta ſunt vera : ſunt enī aliqñ infra : aliqñ ſupꝛa : ſed hoc longa indiget gloſa:hec ille. ¶ Vigeſimopꝛimo ꝓbat eadē minoꝛ p Abꝛaā Auenarre in ſuo libello de ꝯiunctionibus dicentē in.c.ij. Non poſſumus inuenire horā ꝯiunctionis Saturni ⁊ Iouis ꝓpter tarditatem motus hoꝝ duoꝝ planetaꝝ : quinimo ſi diē in qua ꝯiungi dn̄t:inuenire poſſemus eſſet res magna: hec ille.

¶ Vigeſimo ſecundo ꝓbat eadē minoꝛ : quia aſtrologi eruditioꝛes fundant ſe ſup quadripartito Ptolemei in iudicando. Et Haly Rodā in pꝛohemio quadripartiti dicit eundem eſſe ptolemeū qui compoſuit libꝛos Apoteleſmatū : ⁊ Almageſtū: Cuius ꝯtrariū ſentit tranſlatoꝛ Abraam Auenarre in pꝛologo libꝛi ꝯiunctionū demente Auenarre. Et Abꝛaam ipſe dicit in libꝛo de natiuitatibus ⁊ reuolutiōibus cap.de domo.v. ꝙ in eo ſunt ſermones vani ꝟ libꝛi quadripartiti. ¶ Vigeſimo tertio ꝓbatur eadē minoꝛ: quia inſtrumenta aſtrologica nō ſunt vnifoꝛmia: Vnde narrat Abꝛaā Auenarre in ſuo lib. de ꝯiunctiōibus.c.ij.ꝙ tria facta ſunt inſtrumenta in ſcienda altitudine Solis:⁊ erat differentia inter illa quaſi duoꝝ minutoꝝ:⁊ ita multa iudicia aſtrologoꝝ imperitoꝝ ſunt falſa. ¶ Vigeſimo quarto pꝛobat eadem minoꝛ per diuerſam opinionē quā aſtrologi hn̄t de terminis. Nam ptolemeus in pᵒ quadripartiti lib.c.xj. ponit pꝛimo opinionē egyptioꝝ:ſecundo opinionem caldeoꝝ: tertio opinionē ꝓpꝛiā : Et dicit ibi Haly Rodā : melius eſt vt pꝛimo aſpicias ad terminos egyptioꝝ : quia Hermes Doꝛothius magis eos elegerunt. Et Haly habenragel in pꝛima pte ſue ſumme in.c.de diſcoꝛdantijs ſapientū dicit eſſe quinq; opiniones de terminis: Pꝛima eſt egyptioꝝ:Alia ptolemei: Tertia babilonioꝝ: Quarta indoꝝ: Quinta attaiatyb. Et dicit ꝙ pauci vtunt terminis ptolemei : quia opinio Egyptioꝝ eſt magis vera:⁊ experimento cōpꝛobata: Abꝛaam etiā Auenarre in ſuo introductoꝛio qꝛ̄ inſcribit pꝛincipiū ſapientie ponit de terminis opinionē egyptioꝝ ⁊ opinionē ptolemei. Et ſic pꝫ eos ignoꝛare veritatem. ¶ Vigeſimoquinto pꝛobat eadē minoꝛ: quia de domibꝰ ē etiā diuerſa opinio. Vnde Abꝛaā Auenarre in lib.de natiuitatibus.c.de pꝛima domo ⁊.c.de.viij.cū quo eſt:

Digitized by Google

Alcabitius ponit primã domũ eſſe vite·octauã eſſe domũ mortis: quẽ fere oẽs aliȷ̃ moderni imitanť: Aſtrologi aũt tp̄e Manilij ſenatoris Romani Poete ⁊ Aſtrologi clariſſimi ponebãt ſeptimã domũ eſſe domũ mortis velut ip̄e libro·3·ca·p̄· ita eleganter cecinit Septima cenſetur ſeuis horrenda periclis·Hos imitatur diuus Tho·ij·de generatione tex·co·lviij· Quin etiã Pontanus li·3·de ſtellis:dũ inquit Septima ab occaſu mors importuna maligno· ❡ Uigeſimoſexto ꝓbať eadẽ minor: ꝑ diuerſam opinionẽ de faciebus ſiue decanis vna eſt ſm ſapientes egyptiorꝫ: alia ſm ſapientes indorꝫ : de quibus diffuſe hẽs ab Abraã Auenarre in ſuo introductorio:qđ dr̄ initiũ ſapiẽtie· Haly aũt habenragel dicit in ſua ſumma lib·p̄·in ca· de diſcordijs ſapientũ ꝙ defacieb⁹ ſunt·3·opiniões : Prima eſt grecorꝫ incipiens a marte·Alia eſt indorꝫ:Tertia eſt Alchindi : ⁊ dicit prima eſt verior· ❡ Uigeſimaſeptima ꝓbať eadẽ minor : qa ſcđꝫ Hermetẽ planeta nõ hꝫ fortunã aut infortunã· Ptolemeꝰ aũt vult ꝙ infortune ſint ſaturnus ⁊ mars : iuppiter ⁊ venus fortune·aliȷ̃ ſunt medij·Hec oĩa Haly habẽragel in·c· de diſcordijs ſapientũ· Uigeſimo octauo ꝓbať eadẽ minor ꝑ ſummã Anglicanã tra ·p̄·d·ij·c·3·vbi dr̄ : Neſcimus in q̃ orbe magno ſimus : ⁊ hec eſt cã magni erroris in aſtrologia:hec ibi ⁊ eãdẽ ſententiam ponit Aliacenſis in ſuo Elucidario ❡ Uigeſimo nono ꝓbať eadẽ minor ſic qñ planete cũ ſtellis aliȷ̃s cõmiſcenť operanť diuerſos effectus: ꝙ neſciť ꝑfecte eorꝫ virtus: ꝯña pꝫ· ⁊ añs habeť a ptolemeo in p̄ li·Apoteleſmatũ·c·viij·Et ab Albumaſare in·vi·li·introductorij ſui in illo capite: Cõuẽtus ſtellarꝫ· ❡ Trigeſimo ꝓbať eadẽ minor : quia ſcđm Alcabitiuꝫ dñi triplicitatis aquee in die ſunt venus:in nocte mars:⁊ particips eorꝫ:tam in die q̃ꝫ in nocte eſt luna: Ptolemeus aũt in p̄· li·quatripartiti·c·xix·quẽ ſequiť ibi Haly Rodã ponit ꝙ mars eſt dominus huius triplicitatis : tam de die q̃ꝫ de nocte · ⁊ venus eſt particeps eius de die:luna de nocte· ❡ Trigeſimo primo idẽ quia ſcđꝫ Alcabitiũ dñi triplicitatis terree in die ſũt venus:in nocte luna:⁊ eorꝫ particeps eſt mars : Scđm ptolemeũ aũt vbi s̄ eorꝫ particeps eſt ſaturnus : vt notat ibi Haly Rodã· Trigeſimoſecũdo ꝓbať eadẽ minor:qa ſcđm Alcabi

tium dñi triplicitatis ignee primus eſt Sol: ſecūdus Juppiter eoꝝ particeps ē Saturnus: Ptolemeus aūt ꝙ eoꝝ particeps ſit Mars. Trigeſimo tertio ꝓbaꝶ eadem minor: quia in acceptione hylegioꝝ opinio ptolemei differt ab opinione alioꝝ Aſtrologoꝝ: vt dicit Haly Rodā in.3.lib.quadripartiti.c.x. Trigeſimoquarto ꝓbaꝶ eadē minor: quia ſcđm Aliacenſem in ſuo Elucidario.c.ꝯ.ꝛ.xix. Cōiunctio ſignificans diluuiū ſcđm Albumaſarē in ſuo li.j.de ꝯiūctionibꝰ magnis differētia ſecūda precelſit ꝑ.cclxxxvij.annos: Scđm aūt Aomar in ſuo li.de natiuitatibus: vt dicit Alliacenſis preceſſit ꝑ.cclxxix.annos: ꝛ dicit ꝙ aſtrologi operanꝶ ꝑ numerū Aomar: Tu vero vide Albumaſarē in fonte qui ponit ꝙ ꝯiunctio ſignificans diluuiū ꝑceſſit ſolū ꝑ.cclxxix. Et ſic iterū in hoc nulla eſt certitudo. Trigeſimoquinto ꝓbaꝶ idē: quia Abraam in fine lib. ſui de rationibus dicit: ꝙ quilibet planeta gubernat mundū. cccliiij. annis incipiendo a ſaturno: ꝛ hoc tēpus aliqui vocant orbē magnū demente Abraā Auen.ſupdicti. Alij aūt dicūt orbē magnū continere.ccclx.annos: vt dicit Alliacenſis in ſuo Elucidario c.xix. Alij āt dicūt ꝙ ꝯtinet. 640. annos: vt habeꝶ in ſumma Anglicana tra.ꝯ.d.ij.c.ij. Et ſic pꝫ nr̄a minor. Et ꝑ ꝯñs ꝓbata maiori ꝛ minori. probata eſt concluſio. Nec tamē ꝓpter hoc aſtrologia ꝑnunciatiua eſt ſpernenda: quia vt dicit ptolemeus in quadripartiti li.j.c.3. Et ſi in ꝓnoſticatione erreꝶ: modicū tñ qđ verū reperiꝶ in ea: debet intelligi ꝛ perquiri.

Concluſio tertia Aſtrologus ꝑ figuras natiuitatis nō pōt iudicare cū certitudine de tota vita rei nate. Probatur primo per ſctm̄ Tho. dicentē in.ij.de generatione tex.co.lviij. qui ſciret virtutes ſignoꝝ ꝛ ſtellaꝝ in eis poſitaꝝ: dū naſcitur res aliqua quantū eſt de influentia celeſti poſſet iudicare de tota vita rei generate: licet hoc neceſſitatē nō poneret: quia poſſet impediri per accidēs. Secundo ꝓbaꝶ eadē ꝯcluſio: Aſtrologus ꝑ caſum ſpermatis naturaliter de infante iudicat: ſcđm accidens aūt iudicat in hora exitus creature: ergo ꝑ figurā natiuitatis nō iudicabit cū certitudine de tota vita rei nate. ꝯña pꝫ. Et añs eſt ptolemei in.3.li.quadripartiti.c.ꝯ. Et Albategni in principio ſue ſummule dicit ſi ignoraꝶ hora proiectiōis ſemi

Digitized by Google

nis aſtrologus forſitan decipietur. Tertio ꝓbaṫ eadē ɔcluſio ꝑ Haly Roḋā dicentē in.3 quadripartiti li.c.ij.nō eſt inſtrumentū in quo poſſit hō eſſe ſecurus in certificando horā qua ſeparaṫ creatura a matre: verius tñ inſtrumentū eſt Aſtrolabiū poſtmodū inſtrm vmbre: poſtmodū aque. Quarto ꝓbaṫ idē per ptolemeū in li.ꝓ.quadripartiti.c.3.dicentē licet in pronoſticatione: vt plurimū erraṫ: modicū tñ qḋ reperiṫ in ea debet diligi ꝛ ꝑquiri: hec ille. Quinto ꝓbaṫ idē ꝑ ptolemeū dicentem in primo li.quadripartiti.c.ij. ꝙ aſtrologus nō debet loqui de rebus que nō ſunt de natura: ꝙ hō poſſit eas ſcire ſicut multi faciunt ꝓpter lucrū: hec ille. Tales aūt ſunt qui volunt iudicare procerto ea etiā que hōis voluntatē ɔcernunt: quos improbat.ſ.Tho.3.ꝯ.gen.c.lxxxv.lxxxvi.lxxxvij. Sexto ꝓbaṫ idē ꝑ ptolemeū in centiloquio ꝓpoſitione prima dicentē: ꝙ aſtrologus nō debet rē ſpecialiter ſed vniuerſaliter iudicare: ꝛ dicit ſctūs Tho.3.ꝯ.gen.c.lxxxv. ꝙ rō hui⁹ dicti ptolemei eſt quia impreſſio ſtellaꝝ in pluribus ſortiṫ effectū qui nō reſiſtunt inclinationi: que eſt ex corpore celeſti: nō aūt in hoc vel in illo: qui per rationē inclinationi naturali reſiſtunt: hec.ſ.Tho.

Septimo ꝓbaṫ idē ꝑ ptolemeū ibidē ꝓpoſitiōe.vij. dicentem: Nō poterit aſtrologus dare iudicia ſcḋꝫ ſtellaꝝ complexionē ni vim aīe ꝛ complexionē naturalem bene cognouerit.

Octauo ꝓbaṫ idē ꝑ ptolemeū dicentē in ꝓpoſitione.viij.ibidē Aīa ſapiens adiuuabit opus ſtellaꝝ quēadmodū ſeminator fortitudines naturales. Et Bugufarus in cōmento ſuꝑ Centiloquiū dicit: Aīa ſapiens iuuat ꝛ impedit effectū celeſtem.

Nono ꝓbaṫ idē quia ſcḋm Abraā Auen.in li de natiuitatibus c.j.vltra figurā. Septē ſunt ɔſiderāda: Primo cuius legis: Secundo cuius climatis: Tertio cui⁹ ꝓgeniei: Quarto qualitas temporis: Quinto ɔiunctio magna: Sexto reuolutio annoꝝ mundi: Septimo cōmune qḋ regis cauſa interuēit: vide ibidē.

Quarta concluſio: Ptolemeus poſuit ſcientiā electionis per ſtellas: cuius ɔtrariū ponit Haly abenragel in.c. de diſcordantijs ſapientum. Probaṫ primo per Ptolemeū in Centiloquio ꝓpoſitione.xix.vbi ait: Si quis purgatoriū acceperit luna cum ioue exiſtente: abreuiabiṫ eius opus ꝛ effectus minuetur.

Digitized by Google

¶ Secundo ꝓbat̃ idẽ per Ptolemeũ dicentem ibidẽ in ꝓpoſitione ·xx· Tangere mẽbrum ferro: luna in ſigno illius mẽbri exiſtente: verendũ eſt· ¶ Tertio probat̃ idem per ꝓpoſitionem xxij· in eodẽ centiloquio: q̃ talis eſt: Noua veſtimenta facere vel cõſuere: luna in Leone exiſtente timendũ: maxime ſi fuerit impedita· ¶ Quarto ꝓbatur idẽ: quia Ptolemeus ibidẽ propoſitione· xxxix· dicit: Malũ eſſe vndecime domus ⁊ eius dñi intronizatio regũ· ¶ Quinto probat̃ idẽ per ꝓpoſitionẽ· liiij· in qua habetur: Nullũ edificiũ cuius ſignificatores iuncti fuerint planete exiſtenti ſub terra: eleuabitur·

Hanc concluſionẽ de ſcientia electionũ tenuit Hermes in centiloquio ſuo ꝓpoſitione ·viij· xij· xviij· xx· xxij· liij· lxxj· lxxij· lxxiij· lxxj· lxxxiij · Et Bethẽ in centiloquio ſuo quaſi omnes ꝓpoſitiones poſuit de electione: Almãſor etiã in aphoriſmis xxij· xxiij· xxiiij· xxv· xxx· xxxj· xxxviij· xlvj· lxxviij· lxxxiij· cvij· cvij· cix· ſemper loquitur de electionibus·

¶ Eſt aũt notandũ primo ꝙ electiones circa artificialia nihil operant̃ ẽm diuũ Tho· in quolibeto ·xij· ar· xiiij· Et in ·ij· ij· q· lxxxxvj· ar· ij· Cuius cõtrariũ tenuit probabiliter ·ſ· Thomas iij· ꝯtra gen· c· cv· Et idẽ ſentire vident̃ Albertus ·ij· celi· tra· iij· c· v· dũ mouet dubium de inciſione veſtium ⁊ de edificijs· ¶ Ego aũt (ſaluo meliori iudicio) nõ reputarẽ de fide ſuſpectũ ſcientiã electionis improprie in artificialibus ponentẽ: quando tales edificantes ⁊ noua veſtimenta facientes inclinãti ſunt a celo ad talia artificia operanda: puto ·n· ꝙ in tali caſu poſſint aliquẽ influxũ a celo accipere: ⁊ forte ꝙ iſto modo loquebatur S· Th· iij· ꝯtra gen· c· cv· Unde Guido bonatus in ſua ſumma trac· v· in ꝯſideratione prima hoc modo videt̃ ponere electiones dũ inqt: Electio nõ valet niſi ſuperiora corpora ducãt ad electionẽ faciendã: qd̃ in naturalibus nõ eſt verũ: ſed in artificialibus: vt patet de medicina accepta luna cũ ioue exiſtẽte: que parũ operat̃: ſiue electio ſit per inclinationẽ celi ſiue nõ:

Nota etiã ẽm Albertũ in ſuo ſpeculo aſtronomico ·c· xiiij· ꝙ ſi inueniat̃ in electionibus aliquid friuolũ vt eſt noua veſtimẽta induere luna in leone ⁊c̃· Atendendũ eſt ꝙ Ptolemeus non dixit illud niſi vt innueret maiora: tu aũt dicere potes cũ Ptõ

tano ibi q̄ celū influit in tali motu inciſionis: Et hec ſint dicta ſine aſſertione.

Quinta cõcluſio Ptolemeus poſuit ſcientiã de interrogationib⁹: cuius cõtrariū dicit Hali abenragel vbi ſupra: ⁊ Abraã Auenzare in ſuo libro de interrogationib⁹: qui dicunt interrogationes apud Ptolomeū nõ eſſe veras: ſed bñ apud Dorothiū. Probať primo per Ptolomeū in cẽtiloquio propoſitione .lvj. vbi ait: Cū interrogatus fueris de abſente non indices de eo mortẽ: donec remoueas ab eo ebrietatẽ. Et Hali Rodã ponit ibi caſum mirabilem: Idẽ habetur in ꝓpoſitione lxxxi. ⁊ lxxxxiiij. Hanc concluſionẽ tenuit Hermes in cẽtiloquio ſuo ꝓpoſitione .xv. xxvij. xxxv. ⁊ Bethẽ in centiloquio ſuo ꝓpoſitione .xliiij. xlv. lxxij. lxxiiij. lxxv. lxxvj. lxxvij. ⁊ Almanſor in aphoriſmo .cxv. cxxxviij. clxviij.

Tu vero videas Zaelẽ Meſalam ⁊ alios de interrogationib⁹ etiã hominis voluntatẽ cõcernentib⁹ ſcribentes: ⁊ inuenies in libris eoꝝ multas fabulas ab omni ſapiente ridendas: Albert⁹ tñ magnus in ſuo ſpeculo verificat eas aliquo modo aſtrologico .c. xiij. vbi ait: Interrogationes accidunt homini ex ſignificatione ſue natiuitatis: quia cū ipſe interrogauerit de ſeipſo: ⁊ fuerit motus per celū cū intentione radicali iã perueniet ex natiuitate ſua ad bonū ſeu ad malū qđ ſignificat eius natiuitas: ⁊ infra: oportet figurã celi hora interrogationis eſſe ꝓportionationalẽ figure celi ſue natiuitatis: alioquin nõ eſt intentio radicalis: ⁊ hoc etiã poteſt ex figura interrogationis ꝑpendi: Unde ſi eſſet nota natiuitas nõ eſſet nobis neceſſaria interrogatio ſuper ſimilibus cum natiuitas ſit radix fortior iuxta illud Hali Natiuitates ſunt res naturales: interrogationes ſunt ſimiles rebus naturalibus hec Albertus: Ex quibus patet interrogationibus nullã eſſe fidẽ adhibendã: niſi interrogator ſit motus a celo non ab electione ad hmõi interrogationes faciendas.

Unde Joannes abioſus in ſuo dialogo in aſtrologie defenſionẽ ait: vt plurimū aſtrologi labore oppreſſi: paruo premio muniti non inſpiciunt vtrum queſtio aſtrorum mandato veniat: ſed inſpecta figura iudicium promunt: cum tamẽ inſpicienda eſſet corum natiuitas.

Digitized by Google

Nunc quarto facienda ſunt argumenta in cōtrarium: Et aliq theologi ꝯtra cōcluſionē primā ·iij·iiij·⁊·v· Arguūt: inter quos precipuus videtur eſſe frater Hieronimus Ferrarienſis vir noſtra tempeſtate doctiſſimus in ſuo opuſculo cōtra aſtrologos lingua vulgari edito: ꝙ aſtrologia diuinatoria nō ſit licita: ⁊ primo per Eſaiā ꝓphetā ·c· xli. dicentē: Annunciate que ventura ſunt in futurū: ⁊ ſciemus quia dij eſtis·

Secundo arguūt per Eſaiā ·c· xliiij· dicentem: Ego primus: ⁊ ego nouiſſimus: ⁊ abſq; me nō eſt deus: Quis ſimilis mei: vocet ⁊ ānunciet ⁊ ordinē exponat: Ex quo cōſtitui mihi populū antiquū: Ventura ⁊ que ventura ſunt ānunciet eis: hec ibi·

Tertio arguūt per Eſaiā ·xcvij· c· dicentē: Sapientia tua ⁊ ſcientia tua hec: decepit te: Et infra/ Veniet ſupra te malū ⁊ neſcies ortum eius· ¶ Quarto quia deus deuteronomii ·xviij· prohibet ne accipiantur conſilia a diuinatoribus·

Quinto arguūt ad idē: quia in .iiij lib· regum ·c· xvij· habetur filios iſrael fuiſſe punitos: quia diuinationi inſeruiebant·

Sexto arguūt per deū dicentē in Hieremia ꝓpheta ·c· x· iuxta vias gentium nolite diſcere a ſignis celi: nolite metuere que timent gentes· ¶ Septimo arguūt ad idem quia Eccleſiaſtes c· viij· dicitur: Multa hominis afflictio: quia ignorat preterita ⁊ futura: nullo poteſt ſcire nuncio·

Octauo arguūt per ·c· x· vbi habeť: Ignorat homo quid ante ſe fuerit ⁊ quid futurū ſit: quis ei poterit indicare·

Nono arguūt ad idē: quia in Job ·c· xxxviij dicitur: Nūquid noſti ordinem celi? aut rationem eius pones in terra?

Decimo arguūt per Paulū ad Galatas ·iiij· c· dicentē: Dies obſeruatis: menſes: tēpora: ⁊ annos: timeo ne forte ſine cauſa laborauerim in vobis·

Undecimo loco arguūt: ex concilio anchiritano: vt habetur ·c· xxvj· q. v· vbi dicitur: Qui diuinationes expectant: ⁊ morē gentiliū ſubſequūť ſub regula quinquenij iaceāt·

Duodecimo arguūt: per cōciliū Martini pape: ⁊ habeť ·xxvj· q· v· c· Non licet: vbi ſic habeť: Non licet chriſtianis tenere traditiones gentiliū: ⁊ obſeruare ⁊ colere elementa: aut lune: aut ſtellarū curſus: aut inanem ſignoꝝ fallaciā pro domo faci‑

14

enda: vel ꝓpter ſegetes: vel arbores plantandas: vel cõiugia exercenda: hec ibi. ¶ Decimotertio arguit ex cõcilio Toletano .c. Si quis: vbi clerici ſuſpendunt cõſulentes incantatores: augures: ariolos vel eos qui profitentur artem magicam vel aliquid huiuſmodi: hec ille.
Decimoquarto arguit per Alex. iij. c. ex tuo᷑ de ſortilegijs: vbi dicit ꝙ presbitero qui cauſa cuiuſdã furti eccleſie recuperandi: aſtrolabiũ ex ſimplicitate inſpexerat imponat penitentia per annũ. ¶ Decimoquinto arguit ad idẽ per doctores eccleſie: et primo per Auguſtinũ ſup pſalmos: et habetur .xxvj. q. ij. Sors: vbi dicit Auguſtinus: Quibuſdã cõſtellationes et futuro᷑ ſigna cuſtodientibus. Aplꝰs ait: Dies obſeruatis mẽſes. tẽpora et annos: Unde timeo ne forte ſine cauſa laborauerim in vobis: Hec Auguſtinus.
Decimoſexto arguit ad idẽ per Hieronimũ: et habet .xxv. q. ij. c. ſed et illud: vbi reprobat opprobriũ egipti .ſ. obſeruare auguria: requirere ſtella᷑ curſus: et euentus ex his futuro᷑ rimari. ¶ Decimoſeptimo arguit per Auguſtinũ in lib. ij. de doctrina xp̃iana: vbi ex natiuitate Jacob et Eſau ꝓbat aſtrologos non poſſe ꝓnũciare futura determinate ꝑ natiuitates.
Decimooctauo argitur per Baſilium dicentẽ ſuper Geneſim ꝙ ars iſta eſt occupatiſſima vanitas.
Decimonono arguit per leges ciuiles: Unde lib. ix. C. de maledicis .l. ij. dicit: Artẽ Geometrie diſcere atꝗ exercere licet Ars aũt Mathematica dãnabilis ẽ et ĩterdicta omnino: et ĩtelligit impator ꝑ mathematicã aſtrologiã diuinatoriã vt iſti dicũt: Uigeſimo arguit ꝑ .l. Nemo: ibidẽ vbi dicitur: Nemo aruſpicem cõſulat aut mathematicũ ſub pena capitis.
Uigeſimoprimo arguit per .l. Et ſi: vbi ſupra: Si quis magus vel magicis certaminibus aſſuetus: qui maleficus vulgi cõſuetudine nũcupatur aut aruſpex: aut ariolus: aut certe augur vel mathematicus: ſi in comitatu meo vel ceſaris deprehenſus fuerit preſidio dignitatis exutus cruciatus et tormenta nõ fugiat: hec ibi. ¶ Uigeſimoſecũdo arguũt ad idẽ alij ꝑ Auguſtinũ lib. v. de ciuitate dei .c. vij. vbi ꝯtra aſtrologos loquens ait: Electo ad ſeminandũ agrũ die multa grana ſimul in terrã ve-

Digitized by Google

niunt: ſimul germinant: ſimul herbeſcunt: flaueſcũt: ⁊ tñ ſpicas inde coeuas: ⁊ vt ita dixerim cõgerminales alias rubigo interimit: alias aues depopulant: alias homines euellũt: ergo iudicia aſtrologorum ſm Auguſtinum ſunt falſa.

Uigeſimotertio arguũt per Auguſtinũ in lib. lxxxiij. queſtionũ .q. xlv. vbi ꝯ aſtrologos facit argumentũ de gemellis: in quibus inuenit tãta diuerſitas actionũ euentuũ ⁊ voluntatũ. ¶ Uigeſimoquarto arguũt per Aug. qui in .v. de trinitate. c. vij. inuehit cõtra illũ qui elegit horã qua cõmiſceret vxori.

Uigeſimoquinto arguũt per Aug. lib. ij. queſtionũ Ueteris ⁊ noui teſtaméti .q. xvj. vbi ait: aſtrologi ſunt inimici veritaṫ.

Uigeſimoſexto arguũt per Auguſtinũ lib. iij. queſtionũ veteris ⁊ noui teſtaméti .c. xviij. vbi ait: Nihil tam cõtra xpianos ꝙ̄ ſi arti matheſeos adhibeat curã: hec. n. inimica dinoſcit legi dei. ¶ Uigeſimoſeptimo arguũt per Auguſtinũ, de verbis dñi in monte Homelia .lix. ſuper illis verbis: Ego ſum vitis: vbi dicit: Quã multos o bone deus mathematici fefellerũt: qa ſibi plerũqꝫ lucra promiſerunt ⁊ damna inuenerunt.

Uigeſimooctauo arguũt per Gregoriũ in Homelia epiphanie vbi contra aſtrologos loquens: opponit de duobus gemellis Jacob ⁊ Eſau quibus nõ vna vtriuſqꝫ conditio fuit: Sed ad hec ſolent mathematici reſpondere: quia virtus natiuitatis in ictu pungenṫ eſt: Quibus edinerſo nos dicimus: quia magna eſt mora natiuitatis: ſi igit in ictu puncti conſtellatio permutat neceſſe iã erit vt tot dicant fata quot ſunt mẽbra naſcentiũ: hec ille. ¶ Uigeſimonono arguũt per diuũ Hieronimũ ſuper ſophoniam .c. i. vbi de aſtrologis ait: Hi ſunt qui eleuantur aduerſus ſcientiã dei: ⁊ omne qđ geritur in ſeculo: fictã ſibi ſcientiam pollicentes: referunt ad ortus ſtellarũ ⁊ occubitus ⁊ mathematicorum ſequantur errores.

Trigeſimo arguũt per Hieronimũ Eſaie .xlvij. vbi ait: Hi ſunt qui vulgo appellantũr mathematici: ⁊ ex aſtroꝝ curſu lapſuqꝫ ſiderũ res humanas regi arbitrãnt: ⁊ cũ ſalutẽ alijs promittãt ſua ignorant ſupplicia. ¶ Trigeſimoprimo arguũt per Ambroſiũ in examerõ libro .iiij. c. iiij. vbi ait: Nõnulli temptarũt natiuitatum exprimere qualitates qualis ſit vnuſquiſqꝫ qui na

rus ſit:cum hoc nõ ſolum vanũ: ſed inutilem ſit querentibus:
⁊ poſt pauca: Redempti ſunt apli ⁊ cõgregati ex peccatoribus
nõ vtiqꝫ natiuitatis ſue hora:ſed chriſti eos ſanctificauit aduẽ
tus:hec ille. ¶ Trigeſimoſecũdo per Maternũ ſcribentem
libro .v. operis ſui ꝙ ſaturnus in leone longeuos facit: quoꝝ
anima poſt mortem ad celos tranſibit: hoc autem dictum eſt
hereticũ ergo ⁊c. ¶ Trigeſimotertio arguũt per Almanſorẽ
cvij vbi ait:Si quis poſtulauerit adeo aliquid capite exiſtente
in medio celi cũ ioue ⁊ luna eunte ad eũ adipiſcetur queſita.
Trigeſimoquarto arguit ad idẽ Joannes picus noſtre etatis
lumen prefulgidũ in ſuo lib.i. ꝯtra aſtrologos per Ariſtotelem
in ꝓbleumatibus deputantẽ aſtrologũ cũ mimo ⁊ p̃ſtigiatore.
Trigeſimoquinto arguit cõtra Ptolomeũ in principio ſui Al
mageſti dum diuiſionẽ ſcientiarũ ſpeculatiuarũ ponit:qui dicit
omnia entia conſtare ex materia forma ⁊ motu: hoc autem eſt
falſum etiã in rebus naturalibus:quia naturalia nõ ſunt ex mo
tu licet non fiant ſine motu.
Trigeſimoſexto arguit: quia Ptolemeus dicit genus Theo
logicũ capi a motu: phiſicum a materia:mathematicũ a forma
hoc autẽ dicit eſſe falſum: quia cõſideratio de deo:vt eſt prin
cipium motus pertinet ad naturalem.
Trigeſimoſeptimo arguit cõtra Ptolemeũ in primo lib.qua
dripartiti .ſ. in .c.iiij.vbi tenet lunã humidiorẽ:quia vapor hu
midus a terra ad ipſum aſcendit: ſaturnũ autẽ frigidum: quia
a calore ſolis elongetur: ⁊ ſiccũ:quia a talibus elonge͡t vapo
ribus: quam impugnationẽ quadripartiti prius fecit Albuma
ſar in ſuo introductorio lib.iiij. in principio vbi etiã dicit illum
fuiſſe egipti regẽ: ⁊ poſtea Pontanus libro primo de rebus
celi in .c. de planetarum domibus.
Trigeſimooctauo arguit idem Joannes picus in .v.lib.cõtra
aſtrologos .c. v.ꝙ cõiunctiones magne nihil operentur:quia
virtus ſaturni ⁊ iouis ex eorum cõmixtione frenatur ⁊ ligatur
vt nihil poſſit prouenire niſi mediocre.
Trigeſimonono arguit ad idem: quia Ptolomeus in centilo
quio ꝓpoſitione .l. non dixit nõ obliuiſcaris centũ viginti cõ
iũctiones: ſed .cxix. nõ .n. numerauit cõiunctionẽ ſolis ⁊ lune

Digitized by Google

q̄ ſpecialē poteſtatē ⁊ priuilegia hn̄t ī magnis mūdi mutatiōib⁹
¶ Quadrageſimo arguit ad idē: quia aſtrologi vtunt̄ ſemper
medijs cō iunctionibus ⁊ nō veris: vt patet de Albumaſare ⁊
Aliacenſi. ¶ Quadrageſimoprimo arguit ad idē Hali Ro-
dam .c. vj. lib. ij. quadripartiti: quia Ptolomeus dimiſit lo-
qui de cōiunctionibus: ⁊ loquutus eſt de eclipſibus eo ꝙ ſunt
radices in accidentibus magnis.
Quadrageſimoſecūdo arguitur ab alijs ad idem per Abraam
Auen. in ſuo libro de reuolutionib⁹ in principio vbi ait: Si in
ueneris librum Albumaſaris de cōiunctionibus ne aquieſcas
ei: quia fundauit ſe ſuper medios motus.
Quadrageſimotertio ad idē arguit̄ p dicta abraā pricipis ī lib.
redēptiōis iſrael particula .v. q medijs etiā vtit̄ cōiūctionib⁹.
Quadrageſimoquarto ad idē arguitur: quia ipē Abraā Auen
nare vbi ſupra vtitur etiā medijs cōiunctionib⁹: vt patet in .c.
ij. in quo dicit mutationē de vna triplicitate ad aliam fieri in
ccxl. vel cclx. annis: vere autem coniunctiones non ſemper
fiunt ſic: ſed aliquando citius: aliquando tardius.
Quadrageſimoquinto arguitur: quia Abraā Auen. vtitur etiā
medijs cōiunctionibus in fine ſui libri: qui ſapiētie introducto
rium appellatur vbi ait: Coniunctionē magnā fieri in .ix.c. lx
annis: mediā in .ccxl. paruam in .xx. annis.
Quadrageſimoſexto arguit̄: qa Albumaſar in lib. primo de cō
iunctionib⁹ magnis differētia .ij. iudicauit de diluuio ſm con
iunctiones medias: Dicit .n. ꝙ cōiunctio maxima ſignificans
diluuium preceſſit .cclxxix. annos: ⁊ fiunt in ariete.
Quadrageſimoſeptimo arguit̄ qa albumaſar ibidē loquēs ſm
medias cōiūctiōes dixit: ꝙ cōiunctio maxima ſignificās ſectā
Arabū fuit poſt primū diē diluuij p ānos .iij. M. ccccc.lxxj.
Quadrageſimooctauo arguit̄ ad idē: quia ſm Albumaſarē in
libro .ij. de cōiunctionibus magnis differentia .viij. Cōiunctio
duarū in fortunarū ſignificauit natiuitatē Maumet: ⁊ alia po-
ſtea ſignificauit eius mortē: hoc videtur limites aſtronomicos
excedere. Quadrageſimonono arguit̄: quia Albumaſar
ibidem vltima differentia dicit: ꝙ alia coniunctio ſignifica-
uit Jeſum filium Marie quod videtur eſſe hereticum.

Digitized by Google

Quinquageſimo arguit̄:quia ſm Albumaſarē in lib. I. de cōn
iunctionibus magnis differentia ·iij· Quando mutant̄ cōiun·
ctiones a triplicitate in triplicitatē:⁊ fuerit aliquis triū ſuperio
rum in nono vel in tertio ab aſcendente eiuſdē cōiunctionis ſi
gnificabit natiuitatē prophetaꝝ:qđ videt̄ falſum:⁊ in fide he
reticū· Quinquageſimoprimo arguitur ad idē per Al
bumaſarē vbi ſupra differentia ·iiij·vbi dicit:ꝙ cōiunctio ſatur
ni cū ioue ſignificat mutationē ſuꝑ fidem iudeoꝝ : ⁊ ſi fuerit ei
cōiunctus mercurius ſignificabit mutationē ſuper fidē chriſtia
noꝝ : ⁊ ſi mars fidem paganorum : ⁊ ſi ſol culturam ſtellarum
que omnia liberum videntur infringere arbitrium ·
Quinquageſimoſecūdo arguit̄ ad idē:quia Alliacēſis in libro
ſuo de cōcordia aſtrologie cū hiſtoria:ponit cōiunctiōes ſatur
ni ⁊ iouis ſignificaſſe diluuiū promulgationē legis moſaice: ſe
ctam maumet ⁊ alia que illis euenere temporibus ·
Quinquageſimotertio arguit: quia Alliacenſis ibidē dixit:ꝙ
retrogradatio Iouis in principio anni ſignificat religionis de
ſtructionē : ⁊ pacem nō eſſe firmandā in cōcilio Cōſtantienſi
quod fuit falſum: Electo Martino ·v· in pontificē max·
Quinquageſimoquarto arguit̄:qa ſm Alliacēſem ibidē:Cōiū
ctio octaua a mūdi creatiōe ·vij· M· xl· a diluuio·iiij· M·cccc
ccc· xcviij· ab incarnatione M·cccccc·xciij· ſignificat aduentū
antixpi : hec omnia aūt incerta eſſe omnibus conſtat·
Quinquageſimoquinto arguit̄ ꝑ Alliacēſem in ſuo elucidario
vbi ponit figuram natiuitatis chriſti:Et ꝙ eius aſcendens fuit
in octauo gradu virginis:Mars aūt fuit in domo octaua:que
eſt domus mortis:hoc autem videtur hereticum ergo ⁊c·
Quinquageſimoſexto arguit̄: qa ſm Alliacenſem in ſuo eluci
dario ·c· xj· Cōiunctio ſaturni ⁊ iouis in ·v· gradu ſcorpionis
ſignificauit ſectā Maumeti: ⁊ fuit talis ſecta āno xpi vj· c· lxj·
⁊ cōiunctio fuit ante p· l· ānos:Et hoc theologi nō affirmarent·
Quinquageſimoſeptimo arguit̄:Cōiunctionū veraꝝ tempora
raro ſunt equalia:ergo nō poteſt certū dari iudiciū : ꝯſequētia
nota:⁊ aňs eſt Alliacenſis in ·c· xiij· ſui elucidarij:⁊ in ·c· xxv·
di[illegible]:ꝙ raro concordat cōiunctiones medie ⁊ vere:niſi quan
do planeta eſt in auge vel oppoſito augis ſui epycicli·

Quinquageſimooctauo arguitur: quia aſtrologi iudicant per imagines celi: que ab imaginatione humana finguntur: vt conſtet Albumaſar in ſuo introductorio .c. i. tractatus ſecundi: et in .vj. lib. c. ꝑ.

Quinquageſimonono arguitur: quia ſm Abraam in fine libri de rationibus: ſeptē angeli ſucceſſiue gubernant mundū: ſicut planete ſeptem: et primus vocaē Captiel: ſecundus Zatchiel: tertius Samael: quartus Michael: quintus Añael: ſextus Raphael: ſeptimus Gauriel: ſed alij aſtrologi nō faciunt mentionem de illis: ergo nō recte poſſunt iudicare.

Sexageſimo arguitur: quia cōiunctio ſaturni et iouis in ſignis mobilibus ſolum ſignificant comutationē ſtatus et mūdi: ergo nunc non eſt talis ſignificatio ꝯſequentia patet et añs in ꝑpoſitione .xxxij. Almanſoris habetur.

Sexageſimoprimo arguiē: quia ſm Almanſorē in ꝑpoſitione xxxvj. cōiunctio ſaturni et iouis ſignificat mutationē: cū tranſeunt de vna triplicitate ad aliam: ſed hoc non fit in anno. M. ccccc. xxiiij. ergo etc̄.

Sexageſimoſecundo arguitur per Hermetē in centiloquio ſuo propoſitione .xc. vbi ait: Tunc dicitur magna cōiunctio quando tres ſuperiores planete in vno de ſignis regijs cōiunguntē ergo ſi cōiungantur ſolum Saturnus et Jupiter nō erit cōiunctio magna: cuius contrarium diximus.

Sexageſimotertio: quia ſm Hermetem in centiloquio ſuo propoſitione .lxvj. ſi quis habuerit in .vj. loco natiuitatis ſue mercurium conuertetur a fide ſua in aliam: ſed hoc nō poteſt ſciri ex celo ergo etc̄.

Sexageſimoquarto arguiē: quia aſtrologi iudicant per orbes magnos indeterminatis numeris qd̄ viē reprobatū a ptolemeo in .iij. quadripartiti lib. c. iij. vbi prohibet iudicare per ſortes et numeros nullam habentes rationem.

Sexageſimoquinto arguit: quia Almanſor in aphoriſmo .xij. dicit: nūꝗ̄ erit pauper et inops cuius natiuitatis dominus fuerit Jupiter: hoc autem videtur falſum in multis.

Sexageſimoſexto arguiē per Almanſorem in aphoriſmo .lxx. qui dicit: Cum vtrunqꝫ luminariū fuerit in eodem gradu ſue

Digitized by Google

exaltationis in ſuo dominio liberum ab infortuniis erit natus totius mundi rex:hoc aūt nūq̄ eſt inuentū ergo ꝛc̄.
Sexageſimoſeptimo arguit̄ ad idem : quia Hali in ſumma ſua parte .vij.c xxxiij. dicit:ꝙ circūciſio ꝛ baptiſmus debent fieri quando luna eſt eleuata ſuper venerē: ꝛ venus applicat̄ Ioui ꝛ cuſtodias dicit Hali habenragel ibidem aſcendens : ꝛ eius dn̄m ꝛ venerem ꝛ lunam ab omnibus aſpectibus ſaturni : hec Hali:conſtat autem iſta hereſim ſapere.
Sexageſimooctauo arguit̄: quia Hali habenragel in .v. parte ſumme .c. ix.ponit regulā aſtrologie: quando natus amat magis res alterius mundi q̄ iſtius: ꝛ quando eſt legalis:ꝛ quando non: hec autem ſunt heretica ergo ꝛc̄.
Sexageſimonono arguitur:quia Hali in .iiij.parte .c. ij. ponit quando natus eſt filius patris putatiui vel ne: hec autem ſunt ſcandaloſa ergo ꝛc̄.
Septuageſimo arguit̄ ꝑ idē Hali in parte .viij. c. xxxix. ꝛ .xl. vbi ponit ſigna legis Maumeti:hoc aūt videt̄ eſſe fatuū.
Septuageſimoprimo arguit̄ ꝑ Hali habenragel parte .ij.c.xxj. vbi dat ſigna ſi puella ſit virgo:hoc etiā videt̄ deriſibile.
Septuageſimoſecūdo arguit̄ ad idē ꝑ Hali q̄ dat regulā : ſi eſt pregnās ex viro an ex fornicatione:vt patet ꝑte.ij.c. xxviij.
Septuageſimotertio arguitur per Albategni in principio libri ſui .c.i. dicētē ꝙ ſi ignoratur hora proiectionis ſeminis forſitā decipietur:ſed cōmuniter ignoratur ergo ꝛc̄.
Septuageſimoquarto arguit̄ per Albategni in ſuo libro aſtrologico .c. xxiiij. vbi docet quando natus erit timens deū : ſed iſtud non pendet ex celo ergo ꝛc̄.
Septuageſimoquinto arguitur per Albategni ibidem .c. xxv. vbi docet quando natus eſt futurus hypocrita : ſed iſtud non ſubeſt aſtrologie ergo ꝛc̄.
Septuageſimoſexto arguitur per Albategni ibidem .c. xxvj. vbi docet quando natus erit idolatra q̄d eſt hereticū.
Septuageſimoſeptimo arguit̄ ꝑ Albategni vbi ſupra.c. clxxvj. vbi docet quando natus iacebit cum ſuis ſororibus aut filiabus: quod eſt erroneum.
Septuageſimooctauo arguit̄ ꝑ Albategni vbi ſupra .c. clxxv.

Digitized by Google

vbi docet quando natus habebit vxorem ancillã:vel meretri-
cem: ſed hoc non pendet ex celo ergo ꝛc.
Septuageſimonono arguit Auguſtinus ſueſſanus: vir i omni
ſcientiarũ genere magnus: in ſuo tractatu cõtra falſam diluuij
ꝓnoſticationẽ lib. iij. c. xij. ſic: Diluuiũ vniuerſale non poteſt
fieri:niſi in vniuerſa terra imbrium exceſſus fiat: ergo non fiet
in vniuerſa terra: ꝓbatur ꝯſequentia:quia ſm Ariſt. in primo
metheororꝫ cõſtitutio ſtellarꝫ non eſt equalis virtutis in omni
parte terre.
Octuageſimo ſic arguit: Diluuiũ vniuerſale fieri non poteſt
niſi nubes ſuꝑ terrã cõgregent̃: ſ3 ſub torrida zona nõ poſſunt
congregari:ergo ibi non erit inundatio diluuij.
Octuageſimoprimo arguit:Diluuiũ fieri nõ poteſt:niſi per ab
ſentiam ſolis:ſed ſol nõ poteſt eſſe abſens a tota terra: ergo in
tota terra non erit diluuinm.
Octuageſimoſecũdo arguit: qa vniuerſalis mixtorꝫ generatio
ſm naturales cauſas deficere nõ poteſt: vt Ariſt. probat in .ij.
de generatione ergo ꝛc.
Octuageſimotertio arguit ſic: Nulla celivis equaliter vniuer
ſam tellurem reſpicit: nã ſiue celũ perclimata ſiue per triangu
laritates differeret̃ nulla vis celi eſſe poteſt equaliter in tota
tellure:nõ .n. extendit ſe vltra regiones ſubiectas ſignis eius
triãgularitatis in qua accidit:vl' vltra regiones q̃ ſubiciunt̃ dia
metris:vl' quadrãgulis eius ſigni in quo ipa ꝯtingit ꝫ ꝛc.

Nunc quinto ſoluenda ſunt argumenta. Ad primũ dici-
mus: ꝙ ſolus deus poteſt ſcire futura: libertatẽ homi-
nis cõcernentia: Unde Scotus in prologo primi .q. ij. dicit
ꝙ antixp̃s nõ poterit ſcire quid homo debeat cogitare vel ap
petere tali hora:Zael autem in libro ſuo de interrogationibus
ſequens ſuperſtitionẽ aſtrologorꝫ tẽpore Eſaie vult per ſcien-
tiam interrogationũ cognoſcere:an inuitatus ad cõuiuiũ come
derit vnũ pulmentum vel plura:Ego .n. ſine aſtrologia dicerẽ
ꝙ inuitatus ad domum diuitis plura habebit pulmenta in ce-
na diuitis q̃3 pauperis :ꝛ hoc reprobat̃.
Ad .ij. dicimus:ꝙ deus per Eſaiam ibi prohibet aſtrologiam
diuinatoriã ſuperſtitioſam:Unde Zael in ſuo libro de interro-

Digitized by Google

gationibus: vult cognoſcere per aſtrologiā: an paſſus iniuriā vindicabit ſe aut non: ⁊ contra ſimiles procedunt argumenta fratris Hieronimi ferarienſis.

Ad .iij. dicimus ꝙ ibi nō eſt ſermo de aſtrologia: ſed de ſuperſtitione incantantiū ⁊ maleficiorum vt patet inſpicienti verba ſequentia.

Ad .iiij. dicimus ꝙ ibi non eſt ſermo de aſtrologis ſed de incantatoribus vt patet legenti.

Ad .v. dicimus ꝙ ibi ſolum probibetur diuinatio per incantationes ⁊ augnria.

Ad .vi. dicimus ꝙ ibidē probibetur timor a ſignis celi in his q̄ cōcernūt hominis volūtatē: vt dicit .S. Tho. iij. ꝯ gen. c. lxxxv. At meſalac in ſuo libro de interrogationibus volebat p aſtrologiā ſcire ꝓcerto an aliquis debeat eſſe rex vel non.

Ad vij. dicimus ꝙ ibidem dicitur primo ignorat preterita vt cognoſcatur ſuperſtitio quorundā dicentiū ſe eſſe aſtrologos ⁊ volentiū ſcire an mulier ſit virgo vel ne: ⁊ vtrum habeat filium vel ne quos ſequitur Zael in libro ſuo de interrogationibus. Dicitur etiā ꝙ ignorat futura ad fugandū errorem Zael ibidem qui vult per ſciētiam interrogationum cognoſcere: an vir geniturus ſit filium ex tali vxore vel ne.

Ad viij. dicimus ꝙ aſtrologi illi qui volunt omnia cognoſcere particularia ſunt fatui: de quorum numero fuit zael in libro ſuo de interrogationibus q per ſcientiā interrogationis vult cognoſcere an latro ſit domeſticꝰ vel peregrinꝰ: ⁊ an mulier habeat filium ex fornicatione vel ne: quoniā Ptolemeus centiloquij verbo primo docet Aſtrologū debere ab enuntiādis ſingularibus abſtinere: quandoquidez ſcientia (vt naturales affirmant) de ſingularibus non eſt nec de hijs que indiuidua ſunt: ſed de vniuerſalibus tātūmodo: inquit enim a te ⁊ a ſtellis eſt ſciētia: fieri eniz neqt vt q ſciēs eſt: particulares rerū formas pronuntiet ſicuti nec ſenſus particularem ſed generalem quandam ſuſcipit ſenſibilis rei formā: oporteteꝗ iſta tractantē rerum coniectura vti: ſoli numine afflati predicūt particularia

Ad .ix. dicimus ꝙ auctoritas concludit ꝙ aſtrologiā iudiciariam perfecte habere nō poſſumus qđ nos in ꝯcluſione ſecūda

Digitized by Google

probauimus eſſe verum.
Ad.x.dicimus ꝙ apoſtolus reprobat obſeruationē tempoꝝ circa ſacramenta ſuſcipienda: ⁊ circa orationes faciēdas quas habebant forte ipſi galate: nam Hali habenragel etiam voluit ꝙ circūciſio ⁊ baptiſmus darentur luna eleuata ſuper venerē vt patet in parte.vii.ſue ſumme.c.xxxiij.Dicimus.ij.ꝙ apoſtolus reprobat ibi obſeruationes ſuperſtitioſas cuiuſmodi non ſunt multe aſtrologice obſeruationes.
Ad.xi.dicimus ꝙ ibi nō reprobatur aſtrologia predictiua ſeu iudiciaria: ſed diuinatio per artem negromantie geomantie ae romantie idromantie pyromantie ⁊ conſimilium.
Ad.xij.dicimus cū gloſa ibidē: ꝙ talia reprobantur inquantū credūt̄ neceſſitatē inducere aliter nō: vtpote ſi quiſpiā crediderit ꝙ aſtra inclinant dumtaxat: non autem neceſſitant quemadmodum tenēt omnes boni atq; eruditi aſtrorum ſpeculatores ⁊ maxime ptol.in primo lib. quadripartiti.c.iij.Dicimus.ij.ꝙ reprobat̄ aſtrologia iudiciaria quo ad ſuperfluā ⁊ ſuperſtitioſam inueſtigationem vnde Auguſtinus (veluti habetur.xxvi.q.ij.Sors.) ait. Aſtronomia apd̄ catholicos indiſſuetudinē abijt quia dū propria curioſitate ei nimis erant intenti minus vacabant his que ſaluti animarum erant accommodata.
Ad.xiij.dicimus ꝙ in.c.illo non damnatur aſtrologia diuinatoria ſed ars necromātica: ars ariolandi ⁊ huiuſmodi vt diximus in reſponſione ad.xi.
Ad.xiiij.dicimus ꝙ iſte preſbiter damnatur ibidem q2 credebat doctrine quam defendit zael in libro ſuo de interrogationibus: ſcilicet poſſe per talem ſcientiam ſciri an latro ſit domeſticus vel peregrinus ⁊ huiuſmodi quod eſt falſiſſimum.
Ad.xv.dicimus vt ad.xii.
Ad.xvi.dicimus ꝙ Hieronimus reprobat ibi aſtrologiam diuinatoriam excedentem limites ſcientie quam docet Abraam Auennare in ſuo libro de interrogationibus qui vult poſſe ſciri per ſcientiam interrogationum an res furata recuperabitur ⁊ an ſeruus fugitiuus reuertatur.
Ad.xvii. dicimus ꝙ ptolemeus eandem ponit ſententiam vt declarauimus in.ij.concluſione.

Digitized by Google

Ad·xviij·dicimus q dictum baſilij eſt de aſtrologia nimis cu rioſa: ⁊ fatuitate geomantica·
Ad ·xix· dicimus q p Mathematicā nō debet intelligi aſtro logia diuinatoria ſeu predictiua: ſꝫ ars negromantica quā mul ti magicam vocant·
Ad·xx·dicimus eodem modo: nā ibidē damnant diuinantes quos maleficos ob ſceleris magnitudinez vulgus appellat vt in eadem·l·⁊ ſi habetur.
Ad·xxi·dicimus eodem modo vt ad·xx·
Ad·xxij·dicimus q Auguſtinus in nullo eſt contra concluſio nes noſtras cum in eodem libro·v·ca·vi·dicit ſic: videmus ip ſius anni tempora variari ⁊ lunaribus incrementis atqꝫ decre mentis augeri: ⁊ minui quedaꝫ genera rerum ſicut echinos ⁊ concas ⁊ mirabiles eſtus occeani non autem animi volunta tes poſitionibus ſiderū ſubdi: nūc iſti actus etiam noſtros in de regulare conātur· Unde dicimus q verba Auguſtini ſunt contra eos qui ponebāt res omnes etiaꝫ actus humanos cau ſari ex neceſſitate a celo: cuius contrarium declarauimus in cōcluſione ·iij·
Ad·xxiij·dicimus q Auguſtinus ibi loquitur vt patet legenti contra illos qui volunt actus noſtros celo ſubdi·
Ad·xxiiij·dicimus q Auguſtinus loquitur cōtra illos qui eli gebant horam qua comiſcerent vxori credentes moribus na ſcendi neceſſitatez a celo imponi cuius contrarium ſentit ptol· in primo libro quadri·c·iij·
Ad·xxv·dicimus q Auguſtinus loquitur de illis qui ꝓpter lucrum intromittunt ſe de his que nō ſunt ab homine ſcibilia contra precepta ptolemei in primo libro quadriparti·c·ij·
Ad·xxvi·dicimus vt ad·xxij·⁊·xxiij· vnde Auguſtinus ibidez ait: ſi enim naſcantur qui mali ſunt ⁊ econtra qui boni: fruſtra data eſt lex·
Ad·xxvij·dicimus vt ad ·xxv·
Ad·xxviij·dicimus q beatus Gregorius ibi non loquitur cō tra aſtrologos ptolemei doctrinam ſequentes ſed contra pri ſcilianiſtas hereticos qui ponebant vt ipſe dicit hominem ſub conſtitutionibus ſtellarum etiam ſecundum actus huma·

Digitized by Google

nos naſci: vnde tales ibidem ſtultos vocat qui loquũtur con-
tra ptolemeum in propoſitione. viij. centiloquij vbi ait anima
ſapiens adiuuabit opus ſtellarum.

Ad. xxix. ⁊ xxx. dicimus ꝙ Hieronimus loquitur cõtra aſtro-
logos libertatem arbitrij infringentes vt patet .c. xlvij. ſuper
eſaiam in .c. autem primo ſuper ſophoniam impugnat mathe-
maticos humanam voluntatem celo ſubiugantes.

Ad. xxxi. dicimus ꝙ Ambroſius ibidem loquitur contra illos
qui volebant omnes actus humanos produci a celo ex neceſſi
tate etiam introitus in paradiſum: vnde ſubdit ibidem: latro in
cruce damnatus ille cũ domino crucifixus non beneficio ſue
natiuitatis ſed fidei cõfeſſione ad paradiſi tranſiuit gaudia. Jo
nam non vis natiuitatis ſed diuine preceptionis offenſa preci
pitauit in mare: ⁊ petrum de carcere imminente morte perimẽ
dum angelus xp̄i non ſtellarum ſeries liberauit hec Amb. cu-
ius ſententie eſt conformis ptolemeus in centiloquio propo
ſitione. viii. ⁊ in primo libro quadripartiti. c. iij. vbi ait non co
gitemus ea que accidunt ex celo eſſe neceſſaria vt q̄ ſunt a deo
hec ille.

Ad. xxxij. dicimus ꝙ illud dictum iulij firmici materni habet̃
in. v. libro. c. iii. ⁊ excedit limites aſtrologie quia putauit oẽs
actus humanos ſubdi celo vt patet in primo libro ſuo capite
iij. qui etiam ſimili peccato pollutus eſt dũ in. iij. libro. c. v. di
cit ꝙ ſi mars fuerit in domo ſua ⁊ iupiter in horoſcopo nõ fue
rit: natus erit demonibus terribilis ⁊ eius ſola iuſſione fugiẽt
mali ſpiritus: hoc autem eſt dictum omni ſtultitia plenum: ſed
paruus error in principio: magnus eſt in fine: teſte philoſopho
primo celi tex. co. xxxij.

Ad. xxxiij. dicimus ꝙ in illo aphoriſmo nõ hr̃ a deo ⁊ ideo nõ
eſt illud dictum contra fidem.

Ad. xxxiiij. ꝙ eſt Joannis pici dicimus ꝙ Ariſtoteles ſolũ cul
pare poteſt aſtrologiã excedentem limites ſcientie: vnde pto
lemeus in quadripartito libro. i. ca. ij. dicit error quo errãt ali-
qui in hac ſcientia non eſt ex artis debilitate: ſed eius qui ſe
intromittit de ea: ⁊ parũ poſt inuehit contra illos qui tranſe-
unt ad loquendũ de rebus q̄ nõ ſunt de natura ꝙ homo poſſit

Digitized by Google

illas ſcire Dicim⁹·ij·ꝙ miramur de tāto viro adducente ariſt·
ibidem contra aſtrologos cum ibidē in particula ſcilicet ·xii·
laudet aſtrologos dicens cur aliqui prauis interdū libentius
ꝗ̄ in honeſtioribus ſtudijs verſantur: verbi gratia preſtigatorē
aut mimū ſe aliquis potius velit ꝗ̄ aſtronomum aut oratorē·
Ad.xxxv·diximus primo ꝙ ptolemeus alexandrinus in prin/
cipio Almageſti nō dicit ſic ſed verba ſua ſunt iſta: gn̄atio oīs
generati eſt ex materia forma ⁊ motu: ⁊ hoc in ſenſu ptolomei
eſt verum quia nulla ſubſtantia generatur niſi concurrant ma
teria forma: ⁊ motus precedens ipſam generationem ſubitam
Dicimus·ij·ꝙ illa verba formaliter habētur in epytomate Jo
annis de monte regio ⁊ ſunt vera de entibus naturalibus vt
naturalia ſunt: quia entia naturalia vt ſic includunt motum vt
a philoſopho in·ij·phiſicorum tex·co·lxxi·elicitur·
Ad·xxxvi·dicimus ꝙ ptolemeus nunꝗ̄ dixit illud: ſed verba
ſua ſonant oppoſitum ait enim ſic: perſcruptatio qua ſcitur ꝙ
eſt in altitudine ſuprema ordinum mundi Theologia nomina
tur·Et hoc intelligit eſſe ſeparatū a ſubſtātijs ſenſibilibus: Jo
annes etiam de monte regio ſiue Georgius pubarchius non
dicunt Theologum conſiderare deum vt cauſam motus vni/
uerſi: ſed deum inuiſibilem ⁊ inmobilem qui eſt cauſa motus
vniuerſi ex quo patet ptolemeum in almageſto ſeu magna cō/
poſitione nihil dixiſſe reprehenſione dignum.
Ad.xxxvij·dicimus primo ꝙ ptolemeus non dixit lunam hu
midam ſed humectare: neqꝫ ſaturnū frigidum ſed infrigidare
Unde ptolemei verba non bene recitantur ⁊ egreco fonte p/
peram tranſlata ſunt Dicimus·ij·ꝙ alia littera quam exponit
Hali Rodā ridens Albumaſaris impugnationem nō dicit va
por eleuatur vſqꝫ ad eam ſed per eam Tu vero videas ibidē
Hali Rodam·
Ad·xxxviij·dicimus cum Albumaſari in libro·vij· introducto
rij ſui ·c· iiij·ꝙ ex permixtione virtutum ſtellarū tertium quo
dam efficitur·Unde falſum eſt dictum Joannis pici ſumptū
ex Hali Rodā in·ij·libro quadrupartiti·c·vj· ꝙ ex tali comix/
tione nihil poſſit prouenire niſi mediocre·
Ad·xxxix·dicimus primo cum Hali Rodam ibidem ⁊ Abraā

Auennare in ſuo libello de coniunctionibus ·c·vlt· ꝙ debet legi·cxx·⁊ non·cxix·Dicimus·ij·ꝙ ſi legatur·cxix· cōiunctiones ad huc dicendum erit ſecundum ptolemeum ꝙ coiunctio ſaturni ⁊ iouis multum operentur:quia dicit in illis enim eſt maior ſcientia eorum que fiunt in mundo·
Ad·xl·dicimus ꝙ aſtrologus non vtitur medijs motibus : ſed notat medios motus planetarum qui ſunt regulares facilioris doctrine cauſa:ſiquis autē vult iudicare aſſumat labores:⁊ ꝓuinciam ſupputandi veros motus·Sed in ephemeride ponuntur vere coiunctiones ſaturni iouis:⁊ aliorum planetarum mēſe februario anni.M·cccccxxiiij·Secundum vero medium motum talis coniunctio celebrabitur anno·M·cccccxxiij·mēſe·iij·die·xvi·vt patet ex tabulis alphonſi·
Ad·xli·dicimus ꝙ ptolemeus in·ij·libro quadripartiti de coniunctionibus ſatis loquutus fuit:vt patet in·c· viij· ⁊ diffuſius in centiloquio ꝓpoſitiōe·l·Unde dictum Hali·Rodan nihil valet:ſed potius dictū pontani ſuper propoſitione·l· centiloquij vbi ait cum planete ꝯmiſcentur maxime fiunt ad peragendas res potentes :⁊ hoc eſt tenendum a nobis·
Ad·xlij·dicimus ꝙ liber albumaſar eſt de coiunctionibus medijs non tamen eſt abiciendus:quia cognitis medijs coiunctionibus poſſumus in cognitionem verarum deuenire· Unde de dicto Abrae non eſt curandum·
Ad·xliij·dicimus ſicut ad ·xlij· ꝙ ſcilicet Abraam princeps nō vtitur veris coiunctionibus: ſed medijs ratione facilioris doctrine·
Ad·xliiij·⁊·xlv·dicimus vt ad·xliij·
Ad:xlvi·dicimus ꝙ Albumaſar iudicauit ſecundum coniūctiones medias:quia ignorantur coniunctones vere ad horam ꝑfixam·Dicimus·ij·ꝙ eius iudiciū fuit deriſibile volēs ꝙ poſt tot annos talis coniunctio ſuum producere effectum·
Ad·xlvij·dicimus ꝙ albumaſar exceſſit limites aſtrologie ibidem contra precepta ptolemei volentis in primo quadripartiti libro·c·ij·ne aſtrologus ſe intromittat de his que ſub ſcientia hominis non cadant·
Ad·xlviij·dicimus vt ad·xlvij·ꝙ Albumaſar excedit limites cō

Digitized by Google

tra doctrinā ptol.in centiloquio propoſitione prima·Dicimus ij·q forte non eſſet hereticum tenere q ſecta maumet: et ſecta Arabuz fuerint in celo vt in ſigno:quia vt dicit Albertus Magnus in ſuo ſpeculo aſtronomico.c·xiij· nihil prohibet in his q̄ ab hominis pendēt voluntate celum eſſe ſignum non cauſam: diuerſarum enim partium contradictionis quarum alteram poteſt homo eligere ſciebat deus ab eterno quaz illaruz eligeret· Unde in libro vniuerſitatis :qui eſt celi pellis potuit ſignificar ſi voluit:nec tamen per hoc infringitur liberum arbitrium:ſicut non infringitur diuina prouidentia poſita hec ex illo.

Ad·xlix· dicimus primo q excedit limites :contra ptolemei doctrinam in primo libro quadripartiti .c· iij· Dicimus ·ij· q natiuitas domini noſtri ieſu xpi ſecundum Albertum in ſuo ſpeculo aſtrologico·c·xi·potuit eſſe in celo vt i ſigno non qa celi figura eſſet cauſa quare ſic naſceref: ſed potius ſignificatio immo ipſe erat cauſa:quare modus ſue admirande natiuitatis per celū ſignificaref hec Albertus·Dicimus·iij.ſequendo viā S·Th·ij·ij·q·xcv·v·q celum nō potuit eſſe ſignum incarnationis filij dei:quia vt dicit·S·Tho·ibidem celum non poteſt eē ſignum niſi eorum quorum eſt cauſa:non fuit autē cauſa incarnationis ſupernaturalis natiuitatis filij dei:vt Albertus Magnus etiam dicit vbi ſupra·c·xi·Dicimus·iiij·q eſſet hereticū tenere q incarnatio filij dei:vel modus ſuper naturalis natiuitatis eius fuerit in celo vt inſigno hominibus noto:quia tunc tale miſterium non fuiſſet angelis abſconditum ante incarnationem:cuius contrarium habetur ad epheſios·c·iij·et forte q S·Tho·in.ij·ij·q·xcv·ar·v·vult q celum nō ſit ſignuz niſi quorum eſt cauſa loquendo de ſigno hominibus noto·

Ad·l·dicimus vt ad·xlviij·

Ad·li·dicimus primo q Albumaſar loquitur contra doctrinā ptol·in centiloquio ppoſitione· viij· vbi dicit Anima ſapiens adiuuabit opus ſtellarum·Unde omnia illa non fuerunt in celo: nec vt in cauſa:nec vt in ſigno·Dicimus·ij·q ſi tales mutationes ſunt in celo vt in ſigno:nō propter hoc humanum infringitur arbitrium:vt patet ex dictis ad·xlviij·

Ad·lij·dicimus cuz Alberto in ſuo ſpeculo aſtronomico·c·xiij·

ꝙ non omnia ſcripta indiuina prouidentia ſunt in celo: vt in ſi gno: quia celum eſt longe inferius hec ille. Unde dicere poſſu mus dictum Alliacenſis eſſe falſum. Dicimus. ij. ꝙ ſi fuerunt ĩ celo vt in ſigno: non tñ vt in ſigno hominibus noto: cum pro mulgatio legis Moſaice ex ſola dei voluntate proceſſerit.

Ad. liij. dicimus ꝙ Alliacenſis excedit modum artis huius: qꝛ nemo ſcire poteſt: an geſta in concilio illo fuerint in celo ſignifi cata. Et ſi eſſent ſignificata: talia ſigna nullus aſtrologus nouit applicare.

Ad. liiij. dicimus ꝙ tempus antixp̄i eſt incertum: qꝛ dicitur ac tuum primo: non eſt hominis noſſe tempora vel momenta que deus in ſua poſuit poteſtate. Dicimus. ij. vt ad. xlviij.

Ad. lv. dicimus p̄mo ꝙ talis figura videtur ficta ⁊ nulla ratio ne formata: cū xp̄s humilitatis grã naſci voluerit in ſtabulo vbi nõ fuit aſtrologus vtẽs aſtrologicis inſtrũis. ſ. aſtrolabio vł inſtrũo vmbre vel inſtrũo aque in ſciẽdo horã qua ſeparabaꝛ a matre: d̃ qbus inſtrumẽtis habes ab Hali Rodam in. iij. libro apotheleſ matum. c. ij. Dicimus. ij. ꝙ non eſſet hereticum cõcedere ꝙ na tiuitas dñi noſtri yeſu xp̄i inquantum homo fuerit in celo vt in ſigno ⁊ vt in cauſa: quia xp̄s inquantum homo conceditur eẽ creatura vt patet per. S. Tho. iij. par. q. xvi. ar. x. non tamẽ pro prie xp̄s ſecundū ꝙ hic homo aſſeritur eſſe creatura: qꝛ hic ho mo notat ſuppoſitum vt. S. Tho. ibidem dicit. Dicimus. iij. ꝙ forte non eſſet hereticum tenere talem figuram eſſe verã. Un de Magnus Albertus in ſuo ſpeculo aſtronomico de libris li citis ⁊ illicitis. c. xi. ait: iam ſcimus ꝙ ſigno virginis aſcendẽte natus eſt dominus yeſus xp̄s: non quia ſubiaceret ſtellaꝝ mo tibus qui creauerat omnes ſtellas: ſed quia cum extenderet ce lum ſicut pellem formans librum vniuerſitatis: ⁊ dedignareꝛ opus facere incompletum noluit litteris eius deeſſe: ⁊ eis que ſecundum prouidentiam in libro eternitatis ſunt: illud elegan tiſſimū anteq̄ꝫ de uirgine naſceretur: vt per hoc innueretur ho mo naturalis ⁊ verus: qui non naturaliter naſcebatur: non ꝙ celi figura eẽt cauſa ꝙ ſic naſceretur ſed potius ſignificatio: im mo ipſe erat cã quare modus ſue admirãde natiuitatis ſignifica retur per celum hec ille. Et nota ꝙ ſi quis teneat omnia indiui

na prouidentia ſcripta: eſſe in celo ſignata: n ebet dicere ꝙ ſecretum magiſterij aſtrorum deus voluit occultare a nobis vt dicit Albertus ibidem. c. xiij.

Ad. lvi. dicimus vt ad. xlviij.

Ad. lvij. dicimus ꝙ aſtrologus nõ debet facere iudicium aſſertiuum: quia iudicia eius ſunt media inter neceſſarium ⁊ poſſibile: vt dixit ptolemeus in centiloquio propoſitione prima.

Ad. lviij. dicimus ꝙ licet imagines celi voluntate humana ſint ficte: vt dicit Albumaſar in. vi. libro introd ctorii ſui. c. i. ⁊. S. Th. vij. meth. l. xiiij. tamen effectus ſtellarum in tali figura imaginatarum experimento ſunt cogniti: ⁊ ſm huiuſmodi experimenta iudicat aſtrologus.

Ad. lviiij. dicimus ꝙ dictum Abrae Iudei nulla ratione fulcitur. Unde de fabulis eius non curant aſtrologi neq; latini neq; arabes.

Ad. lx. dicimus ꝙ in propoſitione. cxxxij. non habetur li ſolum

Ad. lxi. dicimus. cxxvi. Almanſoris non hr̃ ꝙ tũc ſolum ſignificetur mutatio vt p; legenti.

Ad. lxij. dicimus ꝙ coniunctio ſaturni ⁊ iouis non eſt tanti mali minax ſicut coniunctio trium ſuperiorum: ſed tamen coniunctio trium ſuperiorum que erit. iiij. februarij. M. cccccxxiiij. in piſcibus magnam aquarum vel niuium ſignificabit multitudinem que partim forte ſuos producet effectus anno. M. cccccxxiiij. partim forte quãdo ſaturnus erit in cancro ſigno aqueo vt pote. M. cccccxxxij. ⁊. M. cccccxxxiij.

Ad. lxiij. dicimus ꝙ in concernẽtibus hominis voluntatem nihil certi poteſt dicere aſtrologus: veluti patet per ſan. Tho. in in prima parte. q. cxv. ar. iiij. maxime in particulari: cum quo cõ concordat ptolemeus in prima propoſitione centiloquij. Dicimus. ij. ꝙ domus ſexta eſt ſeruorũ ⁊ egritudinũ: neq; inclinat ad religionem veluti. ix. teſte alcabitio.

Ad. lxiiij. dicimus ꝙ tale iudiciuʒ eſt falſum: ⁊ erroneum ac in nulla ratione fundatum: ⁊ ideo repudiandum.

Ad. lxv. dicimus ꝙ iudicium aſtrologi in re tali eſt medium inter neceſſariuʒ ⁊ poſſibile: vt dicit ptolemeus in prima propoſitione centiloquij.

Digitized by Google

Ad·lxvi·dicimus q̃ celum in tali ſitu promittit magnuȝ regnū reſpectu ſue ſtirpis: ⁊ hoc nō eſt alienum a doctrina diui Tho me·iij·ↄtra gen·capite·xcij·induſtria tamen hominis multuȝ iu uat opus ſtellarū teſte ptolemeo in·viij·ꝓpoſitione cētiloquij:
Ad·lxvij·dicimus q̃ dictum abenragelis eſt hereticum etiam in fide hebreoꝝ·
Ad·lxviij·dicimus q̃ doctrina Hali habenragel excedit limi/ tes ſcientie aſtrologice: vt patet ex ptolemeo in primo quadri partiti libro·c·ij·prohibēte ne aſtrologus intromittat ſe de his q̄ non ſunt de natura q̃ poſſit eas homo ſcire·
Ad·lxix·dicimus doctrinam talem recuſandam: cū a ptolemeo non edoceatur·
Ad·lxx·lxxi·lxxij·dicimus q̃ Hali excedit limites ſcientie aſtro logice· Ideo non eſt audiendus·
Ad·lxxiij· dicimus q̃ Aſtrologus prudens non decipitur: q2 non iudicat aſſerendo: licet ſit ei cognita hora conceptionis ⁊ natiuitatis·
Ad·lxxiiij·lxxv·lxxvi·lxxvij·lxxviij·dicimus q̃ in rebus que ex hominis pendent voluntate non poteſt iudicare aſtrologus ni ſi in vniuerſali: vt pȝ per ſanctū Th·ij·ij·q·xcv·ar·v·ad·ij·⁊ p ptolemeum in prima propoſitione cētiloquij·
Ad·lxxix·lxxx·lxxxi·lxxxij·lxxxiij· dicimus q̃ in nullo mi/ litant contra vulgatam diluuij opinionem apud ſapientes: cū nullus aſtrologorum ſapientum dicat diluuium vniuerſale fu/ turum: niſi multitudinem fortaſſe niuium ⁊ particulares quaſ/ dam inundationes in regiōibus aquoſis: Et ſi talis multitudo aquarum vel niuium p conuentum talem planetarum ſignifica ta non eueniret: non propter hoc deridendi eſſent aſtrologi: q2 vt egregie docet magnus Albertus in libro·iij·de ſomno: ⁊ vi gilia tractatu·ij·c·v· Multa ſignorum que ſunt in corporibus noſtris ex quibus ꝓnoſticantur medici non eueniunt: ⁊ ſimili/ ter eſt in corporibus in celeſtibus: hec enim ſepe pluuias ⁊ ven tos: vel aliquod aliud futurū ſignificant q̄ tñ nō eueniunt· Et infra multotiēs nō decepti videnť decipi aſtronomi: q2 parū li terati exiſtentes putant neceſſarium eſſe quod eſt contingēs: ⁊ ꝓnunciant tanq̄ abſq̄ impedimento aliquid futurum: ⁊ cū nō

Digitized by Google

euenit faciunt ſcientias vileſcere in conſpectu hominum imperitorum: cum defectus non ſit in ſcientia: ſed in eis qui abutuntur eis: proter quod ptolemeus ſapiens dicit nihil eſſe iudicandum niſi valde generaliter: et cum proteſtatione cauta ꝙ ſtelle ea que faciunt: faciunt per aliud: ex quibus multa inſignatis ſuis occurrunt impedimenta. hec Albertus. Et ſic finis preſentis opuſculi ad laudem dei anno. M.cccccxxi. die. xij. iulij. Rome in conuentu ſancte Marie ſuper Mineruam.

Impreſſum Rome per magiſtrum Mar
cellum Silber alias Franck anno.
dñi. M. D. xxi. die. vij. octobris.

Errata in hoc libello notabilia: ꝛ ꝑ in ·a·iij·facie pma linea·xx
viij·vbi hꝛ·d·ii·c·p·adde tra· pꝛimi·
A·iij·f·ij·linea·xix·vbi habetur·c·ix·adde ꝛ·x·
A·iiij·f·pꝛima·l·xxi·vbi·c·ix·adde tr·ij·libri pꝛimi·
¶ In·c·ꝑ facie pꝛima·l·xi· x·ſpera·i·ix·ii··l·xii.ix·ſpera·i·viii·
In·l·xiii·deleas totum hoc:octaua in·vii·millibus annorū :vt
patebit·
In·c·p.f·ii·l·vi·compoſitionem·i·poſitionem·
In·l·xxxiiii·deleas li·pꝫ
In·c.ii·f·ii·l·vi·poſt ſol:ponas habet·l·xvii·v·i·vꝫ·
In·c·iii·f·p·l·xv·v·i·vꝫ·l·xxii·c· ii·i·xxi·
In·c·iiii·f·p·l·ii·poſt li ptolemeus autem:ponas dicit·
In·c·iiii.f·ii·l·xvi·docti·i·dicti·l·xxi·clare·i·dare
¶ In·d·ꝑ·f·pꝛima·l·xiii·lxxi·i·lxxxi·
In·d· ꝑ·f·ii· linea·xviii· legas ſic:in ſuo ſpeculo aſtrologico·c·
xiii·verificat eas aliquo modo·
In·d·ii·f·p·l·xi·vbi in·ii·loco ventura·i·futura· l·xii·xcvii·i·
xlvii·l·xxx·infine poſt·c·adde qui diui·
In·d·ii·f·ii·l·ii·lege tertiodecio· l·iii·poſt ſiquis adde ibideꝫ·
In·l.vi·ix·xv·legas quartodecimo quītodecimo ſextodecimo·
In·d·iii·f·ii·l·vii·poſt almanſoꝛem deficit aphoꝛiſmo·

242
24
585349
Digitized by Google

604. d. 5

2

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google